

5800

1682

27

ANYAGI ÉRTESÍTŐ

1949. JÚNIUS HÓ * ELSŐ ÉVFOLYAM **2** SZÁM

ANYAGI ÉRTESÍTŐ KATONAI FOLYÓIRAT

1949

*

I. ÉVFOLYAM

*

2. SZÁM

Szerkesztő bizottság:

Elnök:

BELEZNAY ISTVÁN

vezérőrnagy

Elnökhelyettes:

SOMOGYI IMRE

hbs. vezérőrnagy

Tagok:

Dr. MERÉNYI GUSZTÁV o. vezérőrnagy

BOCSOR PÁL ezredes

BODROSSY ERIK hbs. ezredes

LIPTÁK BALÁZS mérn. ezredes

PINTÉR FERENC ezredes

F. SZABÓ ISTVÁN hbs. ezredes

KERÉNYI ERNŐ hbs. alezredes

ZAHUMENSZKY LAJOS alezredes

Felelős szerkesztő:

GÖRGÉNYI GYÖRGY

őrnagy

TARTALOM:

Dr. Vidrányi István alezredes

Görgényi György őrnagy

Bodrossy Erik hbs. ezredes

Sári András százados

Ócsi Dénes ltn. alhadnagy

Kulai Sándor őrnagy

Blró Géza őrnagy

Suba Géza hbs. őrnagy

Marosi László g. alezredes

Dr. Sükösd Mihály o. ezredes

Dr. Ásvány Ernő ó. ezredes

Simon Rudolf őrnagy

Az öt éves terv és a honvédség.

Anyagi szaktanfolyamok hallgatóinak eskütétele.

Anyagi fegyelem.

Hogyan és mikor tartunk fegyver (töveg) vizsgát?

Anyagkarbantartásnál követendő eljárások.

A honvédség sajátos gépkocsizó kiképzéséről

Gépkocsi műhelyek teendői menet- és harci gyakorlatok után.

Ruházat karbantartás.

Helyes ügykör elosztás a gazdasági hivatalban.

Ed. anyag tárolása — kezelése.

A lovak edzéséről.

Közületi ingatlanok honvédségi használata.

5860

MEGJELENIK HAVONTA * 1949 JÚNIUS

Kiadja: A. H. M. Anyagi Főcsoportfőnökség Kiképzési Osztálya.
Felelős kiadó: Görgényi György őrnagy.
Budapest, Rákóczi-út 43.

Budapesti Szikra Nyomda NV, V., Honvéd-u. 10.
Felelős nyomdavezető: Radnóti Károly.

Az Ötéves Terv és a honvédség

Választás után, mégpedig hatalmas győzelemmel végződött választás után vagyunk. Ha *most* beszélünk az Ötéves Tervről, az már nem választási meggyőzés céljából, hanem azért történik, hogy éppen az *anyagi* szolgálatot teljesítő bajtársakkal elbeszélgezzünk egy kicsit erről a nagy gazdasági, — tehát a nyelvünkön: *anyagi* vonatkozású — tervről és annak várható honvédségi kihatásairól.

Gerő Ernő pénzügyminiszter a Terv *főfeladatai* között sorolta fel a következő célt is: «biztosítani a honvédelem fejlesztésének anyagi alapjait.» Ez a kijelentés tökéletes biztonságot nyújt nekünk az irányban, hogy a Terv végrehajtása során a honvédség anyagi ellátottságának kérdése mindig élvonalban fog mutatkozni. De ahogy a választási hadjárat alatt nem maradt dolgozó széles e hazában, aki meg nem ismerte, meg nem tanulta volna: mit hoz neki és családjának az Ötéves Terv, ahogy mi honvédek is tudjuk, hogy személyileg mit várhatunk a Tervtől, s ez hogyan fog jelentkezni a magunk és szűkebb családjunk életszínvonal emelkedésének számszerű adataiban, — ugyanúgy nem árt elgondolkozni azon is, hogy a mi nagyobb családjunk: a honvédség életében hogyan és miben fognak megmutatkozni az Ötéves Terv áldásai.

«Magyarország fejlett mezőgazdasággal rendelkező ipari országgá válik.» Jelent-e ez a program valamit a magyar honvédségnek s ha igen, miben nyilvánul meg ennek jelentősége?

Az első kérdésre határozott igennel válaszolhatunk. Hogyne jelentene nagyon sokat a hadsereg anyagi ellátottsága terén az, hogy az öt év alatt ipari termelésünk 80%-kal megemelkedik? Hogyne jelentene megint csak igen sokat a mezőgazdasági növényi termelés és állattenyésztés emelkedése?

Vegyük csak sorra a terv egyes pontjait úgy, ahogy azokat az eddigi — nagy vonalakban megszerkesztett — bejelentésekből megismertük.

A vas- és acéltermelés, valamint a gépipar fejlesztésének természetes következményeként várható az ezzel összefüggő hadiiparunk nagyarányú fejlődése is. Nem kell hozzá nagy fantázia.

hogy lássuk pár év távlatát, amikor saját gyárainkból kerül ki minden fegyverünk, minden alkatrésze, ami csak növelni fogja honvédeink büszke öntudatát és önbizalmát.

A bauxit-érc fokozott bányászata és az alumínium hazai kikészítése egészen a végtermékig — nagyszerű kilátás repülőgépiparunk fejlődése s ezzel a néphadsereg ezirányú szükségletének tökéletes kielégítése felé.

«Új magyar vegyipart teremtünk.» mondotta Gerő miniszter, Biztosak lehetünk benne, hogy ez az új magyar vegyészeti ipar hűségesen és ötletesen ki fogja szolgálni a néphadsereget is és mindazt produkálni fogja, amit a modern hadseregek e téren megkívánnak.

Építőipar gépesítése! Villamosítás! Vajjon jelent-e valamit a mi külön szempontjainkból? Jelent bizony! A honvédség fejlesztésével arányban lépnek előtérbe elhelyezési gondjaink. Nem mindegy, hogy a mai felkészültségű, vagy az új, gépesített építőipar oldja meg a feladatokat kivitelben, időben, pontos előírás szerint. Nem mindegy, hogy az ország legtávolibb zugában elhelyezett határőrsünk villanyvilágítás mellett, telefon- és hálózati rádió használatával látja el majd szolgálatát, még jobban és még eredményesebben, mint mai, sokszor primitív elhelyezésében.

Textiliparunk jövőbeni fejlődése, csak úgy, mint bőr- és ruházati iparunk termelésének nagyarányú növelése, még tökéletesebbé teszi a honvédség ruházati igényeinek teljes és a megkívánt ütemben való kielégítését.

Gépkocsi parkunk ma még többféle, főleg külföldi gyártmányú és típusú járműből tevődik össze. Felesleges hangsúlyozni, hogy utánpótlás és karbantartás szempontjából is mit jelent az, ha gépkocsiiparunk fejlesztése során haladunk abba az irányba, hogy a sajátos honvédségi kívánalmak szerint az országban megépített gépkocsi minden alkatrésze *itt* honosul készüdjön.

A növénytermelés, az állattenyésztés fejlődése s mindezzel kapcsolatban az élelmiszeripar termelésének emelkedése nemcsak a honvédség élelmezését teszi még könnyebb és még jobban végrehajtható feladattá, de a loellátás terén is csökkentti, majd előbb-utóbb megszünteti gondjainkat a tervszerű, pontosan irányított és ellenőrzött tenyésztés.

Nehogy azt higgyük, hogy a fenti pár kiragadott példa felőleli mindazt az anyagi előnyt, amit az Ötéves Terv honvédségünknek jelent, mert hiszen az ország és a nép gazdasági

erősödése ezer vonatkozásban kihat a népből jött, a néppel egy, azzal elválaszthatatlanul összeforrt hadsereg életére is.

Túl azonban minden közvetlen és magának a hadseregnek az életében megmutatkozó anyagi eredményen, az Ötéves Terv azzal, hogy erős, gazdag, fejlett mezőgazdasággal rendelkező ipari országot teremt, egyben megteremti azt a *háterszágot* is, amelynek felkészültsége és odaadása, Sztálin szerint, a háborút eldöntő tényezők közt első helyen szerepel. A szovjet honvédő háború lefolyása és győzelmes befejezése ezt a megállapítást törvénnyé emelte. A törvény igazságának fényében látjuk meg tisztán, hogy az írott Ötéves Terv minden sora és a végrehajtott Terv minden kalapácsütése: honvédelem is.

Dr. Vidrányi István alezredes.

Anyagi szaktanfolyamok hallgatóinak esküvétele

Nagyjelentőségű ünnepi esemény színhelye volt 18-án a Hadbiztosi Akadémia. A különféle anyagi szaktanfolyamok újonnan bevonult hallgatói tették le az ünnepélyes honvédesküf. Az Akadémia udvara ez alkalomra ünnepi díszbe öltözött. A falakat, a kert hatalmas fáit nemzetiszínű és vörös zászlók, valamint a Magyar Dolgozók Pártja jelvényei díszítették.

Az egyes szaktanfolyamok felsorakozott hallgatóinak arcán öntudatos komolyság és határozottság tükröződik. Látszik rajtuk, hogy tudják miért vannak itt, — látszik rajtuk, hogy szívesen vannak itt. A dolgozó nép legjobbjai közül jöttek a honvédségbe, hogy az anyagi szolgálat különféle ágazataiban jó szakemberei és biztos támaszai legyenek a vezetésnek.

Nyolc órakor érkezett meg Beleznay István vezérőrnagy, Anyagi Főcsoportfőnök bajtárs, aki a jelentésbeadás után üdvözölte a tanfolyam hallgatóit, majd lelkes «Hurrá» kiáltásoktól kísérve ellépett az arcvonal előtt.

Az ünnepség, melyen Beleznay vezérőrnagy bajtárson kívül jelen volt Somogyi Imre vezérőrnagy bajtárs, a hadbiztosi kar főnöke, az MDP XIII. kerületi pártszervezetének vezetői, a H. M. csoportfőnökei és osztályvezetői közül sokan, a tanfolyamok tanárai — a Hymnusz eléneklésével kezdődött, majd Bodrossy Erik hadbiztos ezredes bajtárs üdvözölte a megjelenteket. Ezután Beleznay vezérőrnagy bajtárs ünnepi beszéde következett.

A most megindult anyagi szaktanfolyamok hallgatóit azért hívtuk be a tanfolyamokra — mondotta, — hogy a magyar

dolgozó nép legjobb fiai néphadseregünk anyagi szolgálatában is elfoglalják a megfelelő helyeket.

Honvédségünk fejlesztésének és irányvonalának ütemét pártunk és nagy vezére Rákosi Mátyás világosan meghatározta. Ennek a határozatnak eredménye az is, hogy a Magyar Dolgozók Pártja ideszólitott Titeket eddigi munkahelyeitekről.

Új hadseregbe jöttetek, melyben új értelmet nyert a katonai szolgálat, a tisztipálya. Ez már a Ti hadseregetek, melynek feladata a magyar nép felemelkedésének munkával elért eredményeknek biztosítása. A világ legkorszerűbb haditudománya és a legtökéletesebb fegyverek állanak rendelkezésükre, de kemény munkára és áldozatvállalásra van szükség a tanárok és a hallgatók részéről egyaránt, hogy a rendelkezésekre álló rövid idő alatt megtanuljátok mindazt, amire szolgálatotok ellátásához szükség lesz.

Új hadseregünkben új értelmet nyert a laktanya, a fegyver és a többi anyag. Mindez ma már a dolgozó népé és mindezt egy cél érdekében kell összpontosítani: az új típusú, ütőképes néphadsereg kialakulására, hogy mielőbb méltó szövetségesei és fegyvertársai lehessünk a nagy Szovjetúniónak és a győzhetetlen Vörös Hadseregnek.

Nem félek, hogy nem tudtok megfelelni a követelményeknek, mert személetekből acélkemény akarát sugárzik felém. Bízom benne, hogy szilárd politikai öntudatból táplálkozó vas-akarattal és szívós energiával le fogjátok küzdeni az akadályokat, a kitűzött célt el fogjátok érni és pár hónapos kiképzés után kiváló katonákká váltok.

A továbbiakban Beleznay vezérőrnagy bajtárs felhívta a hallgatók figyelmét a helyes bajtársi viszony kialakítására, a kifogástalan fegyelemre, majd ezen szavakkal fejezte be beszédét: «Most esküt fogtok tenni, mely legyen világitó fátyla pályátokon. Erezzétek a tartalmát és a súlyát. Vezessen Titeket ez az eskü, de csak előre, — azon az úton, melyen sziklaszilárdan halad előttünk Honvédelmi Miniszterünk Farkas Mihály vezérezredes bajtárs. Esküdjétek hittel és lelkesedéssel. Akarjátok és tudjátok megtartani eskütoke a válság és a megpróbáltatás idején is, hiszen népünket, hazánkat, szocialista munkánk eredményét akarjuk és fogjuk megvédeni. — Erre esküdjétek!»

Rákosi Mátyás, a Szovjetúnió és Farkas Mihály vezérezredes bajtárs nevének említésekor a jelenlévők percekig tartó lelkes tapsa és éljenzése többször szakította meg a beszédet.

Ezután a hallgatók letették az ünnepélyes honvédeskü, majd

a hallgatók nevében Gurgulits Attila hallgató bajtárs beszélt: «Tudjuk azt, — mondotta, — hogy hatalmas és nagy munka vár ránk, de mi a Párt és a munkásosztály bizalmából kerültünk a hadseregbe. Büszkén és bátran vállaljuk az új feladatot. Fogadjuk a dolgozó népnek, hogy érdekeit, melyek a miénk is, minden áron megvédjük. Fogadjuk oktatóinknak és parancsnokainknak, hogy előadásaik anyagát a legjobb képességünkkel és igyekezetünkkel elsajátítjuk, a parancsokat mindenkor maradéktalanul végrehajtjuk, hogy teljes értékű szakemberekké váljunk.»

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a lelkes hangulatban lefolyt felemelő ünnepség az Internacionálé eléneklésével ért véget. Az ünnepség utáni ismerkedésen meleg bajtársi légkör alakult ki az előjárók, a tanárok és a hallgatók között.

Ezután a különféle tanfolyamok hallgatói bevonultak tantermeikbe, műhelyeikbe, hogy komoly és felelősségteljes munkájukat megkezdve, esküjükhöz méltóan teljesítsék kötelességüket.

Görgényi György őrnagy.

Anyagi fegyelem

«A fegyelem minden hadsereg alapja» — állapította meg Pálffy altábornagy bajtárs egyik cikkében. A parancsnokok és a politikai tisztek ezért a kiképzés és nevelés tengelyébe állítják a tudatos vasfegyelem kialakítását. Van azonban a fegyelemnek olyan ága is, amelynek kiépítésére még ma sem fordítanak mindenütt kellő gondot: az anyagi fegyelem. Itt még nem tapasztalható az a fordulat, amelyet a hadsereghez és felszereléshez való viszonyunk megváltozása folytán joggal elvárhatnánk.

Mi a társadalmi tartalma, alapja és lényege ennek a szükséges fordulatnak?

Elsősorban az, hogy ma már nem kizsákmányoló tőkés-rendszer fegyveres crejét, hanem a dolgozó népet szolgál uk.

Másodsorban az, hogy nem tőkés államapparátus «kincstári holmiját», hanem a dolgozó nép verejtékes munkájának gyümölcseit bízták ránk.

Farkas Mihály vezérezredes, honvédelmi miniszter bajtárs az 1949 május 1-i díszszemlén mondott beszédében rámutatott arra, hogy a világ békefrontja magyar szakaszának megszilárdítása érdekében első feladatunk az, hogy «a munka frontján gondoskodjunk a hároméves terv sikeres befejezéséről

és lelkes, önfeláldozó munkával indítsuk el öt éves tervünket, biztosítva annak teljes diadalát.»

Világos, hogy az az anyag, amelyet a dolgozó nép munkája a három- és öt éves terv végrehajtása során bocsát rendelkezésünkre, nem szolgál többé a dolgozók érdekeivel ellentétes profit-érdekeket, hanem szabadságunk, függetlenségünk és jövőnk záloga. Anyagi bázisa, alépitménye annak a kiképzésnek és nevelésnek, amely nem népek leigázását szolgálja, hanem a békefront magyar szakaszának erős védőbástyáját építi. Ez az anyag nem is lehet többé Csáky szalmája!

Mit értünk hát anyagi fegyvelmen?

Anyagi fegyvelmen általában a céltudatos, helyes, lelkiismeretes és észszerűen takarékos pénz- és anyaggazdálkodást értjük; a minőségi és mennyiségi átvételtől, a mintaszerű tároláson, gondozáson, karbantartáson és javításon keresztül egészen a rendeltetésszerű felhasználásig.

Ez a gazdálkodás nem lehet öncélú, hanem minden tekintetben a kiképzés és nevelés, a harcokésztség és ütközésség anyagi feltételeinek legkedvezőbb módon és kellő mértékben való biztosítását szolgálja.

Az anyagi fegyvelm kialakítására is áll az, amit Sztálin a fegyvelmezésről általában mondott, hogy azt két eszközzel lehet megvalósítani: kényszerrel és politikai neveléssel. A két eszköz dialektikusan kiegészíti egymást:

a) egyrészt tudatosítanunk kell az anyaghoz való új viszonyunkat, a helyes pénz- és anyaggazdálkodás mai célját, értelmét, eszközeit és módszereit,

b) másrészt ezzel párhuzamosan, látkadatlan erővel és kérlelhetetlen szigorral kell megkövetelnünk a pénz- és anyaggazdálkodási szabályok betartását (persze nem akármilyen, tesék-lássék formai, passzív betartását, hanem lelkiismeretes, öntevékeny, kezdeményező, alkotóan cselekvő, aktív betartását!).

A proletár öntudatos fegyvelm megteremtése a marxista-leninista kiképzés és nevelés egyik fő célkitűzése. Az anyagi fegyvelm pedig ennek a fegyvelmnek egyik eleme és egyik alapvető megnyilvánulása. Kialakítása tehát a kiképzés és nevelés szerves része; mégpedig nemcsak az anyagi szolgálatban, hanem a csapatszolgálatban is.

Ebből következik, hogy az anyagi fegyvelm megteremtése a parancsnokok, az anyagi tisztek és a politikai tisztek feladata. Az anyagi szolgálatban működő közegeknek azonban a parancsnokokat és a politikai tiszteket e munkájukban példaadás-sal, az elkövetett hibák feltárásával, kiküszöbölésükre és az

anyagi fegyelem fokozására irányuló javaslataikkal, anyagi vonatkozású kiképzésben és nevelésben való öntevékeny, kezdeményező, lelkiismeretes, szakszerű és eredményes közreműködésükkel hathatósan támogatniok kell. *Bodrossy Erik hbs. ezredes.*

Hogyan és mikor tartunk fegyver- (löveg-) vizsgát

Általános rész.

Azt, hogy kik és mikor tartsanak fegyver- (löveg-) vizsgát, tulajdonképpen nem is kell, de nem is lehet, pontosan — szemlélyhez és időhöz kötöten — szabályozni.

Az öntudatos katonának, a néphadsereg katonájának, tisztában kell lennie azzal, hogy a katonát nem a ruha és egyéb megkülönböztetések teszik katonává, hanem — többek között — a népünk bizalmából kezébe adott fegyverek használata.

Valaki lehet kiváló katona anélkül, hogy egyenruhában járna, de fegyverek, helyesebben: ápoltt és minden időben használható fegyverek nélkül nem katona az sem, aki egyenruhát visel.

Kiváló példákat mutattak erre a második világháború hőspartizánjai, akiket nem a külsőségek, hanem haláltmgvélő bátorságuk mellett fegyvereik használata és kezelése ávatott hősökke.

Ahhoz, hogy szabadságunk biztosítására, népünk bizalmából kitüntetésképpen kezünkbe adott fegyvereket szükség esetén a rántörő ellenség ellen eredményesen használhassuk, elsősorban az szükséges, hogy azokat tudjuk kezelni és tartuk állandóan használható állapotban.

Ez elsősorban azoknak a bajtársaknak a kötelessége, akikre a fegyver, vagy löveg kezelése van bízva.

Az ellenőrzés minden parancsnoknak kötelessége, mert az egységek harckészültségéért a parancsnokok személyesen felelősek.

I. Ellenőrzések, foglalkozás és napközben.

Arra a kérdésre, hogy a parancsnokok mikor ellenőrizték fegyvereik állapotát, röviden annyit lehet felelni: mindig, minden helyzetben és időszakban. Ez a parancsnokoknak nem jelenthet külön megterhelést, mint ahogy nem is jelent, mert ez szolgálatuk ellátásának egyik igen fontos része.

A zártrend gyakorlásánál a parancsnoknak az egyes fogások helyes, vagy helytelen végrehajtásánál nemcsak a helytelen festmozdulatokat, hanem azt is észre kell vennie, ha

a puskát a «Lábhoz» vezényszóra földhöz ütik és nem *könynyedén* helyezik lábhoz. Tudnia kell, hogy a túlzott ütések tusa-repedést, vagy tusanyaktörést idéznek elő.

Ugyancsak észre kell vennie, ha a «Feküdj»-et végrehajtó honvéd, vagy kúszást végző harcos, ezek végrehajtásánál fegyverére nem fordít kellő gondot.

A nála jelentkező gépkocsivezetővel, szolgálatvezetővel vétesse ki a táskájukban lévő pisztolyt, melyről első látásra megállapíthatja, hogy gondozott-e, vagy már hetek óta porosan és elhanyagoltan van a táskában.

Vagy nézze meg a folyóson, vagy őrszobán elhelyezett fegyvereket, hogy azok milyen állapotban vannak.

Ezek csak kiragadott példák a napi életben előadódó eshetőségek közül.

Az állandó és folyamatos ellenőrzések nevelő hatásúak. Az alárendelték ránevelődnek, hogy fegyverzetükre, lövegükre minden alkalommal különös gondot fordítsanak, mert ezt látják naponként parancsnokaiktól is.

Megállapíthatjuk, hogy a fegyverzet és löveganyag karbantartás terén ezek döntő jelentőségűek, mert a *rongálódások megelőzését szolgálják*.

Erre tehát minden parancsnoknak súlyt kell helyeznie.

II. Parancsnokok rendszeres fegyver (löveg) vizsgálai,

Szükségesek azonban a már felsoroltakon kívül az egyes parancsnokok részéről időnként rendszeres fegyver- (löveg-) vizsgákat is tartani. Ezeket a fegyver- (löveg-) vizsgákat az alábbiakban foglalhatjuk össze:

a) *Raj- (löveg-) parancsnok*: Minden bevonulás után fél órával, akkor, amikor az egyes fegyvereket (lövegeket) és tartozékaikat kezelik már karbahelyezték, továbbá anyagkarbantartási foglalkozások befejeztével.

b) *Szakasziparancsnok*: Hetenként egyszer, az általuk alkalmasnak vélt időben, továbbá anyagkarbantartási foglalkozások befejeztével.

c) *Alosztály parancsnok*: Havonta *legalább* egyszer, de ha szükségét látja, többször is, az alosztály összes fegyverzeti és löveganyagát és tartozékait vizsgálja meg.

Ehhez az alosztály fegyver- (tü. mű.) mesterét, vagy ha nincs, a zászlóalj- (osztály) fegyver- (tü. mű.) mesterét és szertisztját vegye igénybe.

d) Ezekén kívül a *lövészetet vezető tisztnek* lövészet előtt és után a fegyvereket (lövegeket) meg kell vizsgálnia.

III. Mire terjedjenek ki a fegyver- (lőveg) vizsgák.

A fegyver- (lőveg-) vizsgáknak a karbantartásra, működő képességre, a fegyver (lőveg) állapotára (ütések, hörpadások, festékkopások, stb.), a tartozékok, műszerek és kiegészítő anyag-cikkek teljes számban való meglétére és állapotára kell ki-terjedniük.

Ellenőrizni kell, hogy a szükséges karbantartó és kenő-anyagok rendelkezésre állanak-e, azok felhasználása gazdasá-gosan történik-e.

Ezekhez a megvizsgálásokhoz a fegyvert (lőveget) csak olyan mértékben szabad szétszedni, amilyen mérvben az a kezelőknek meg van engedve.

IV. Szakközegek fegyver- és (lőveg) vizsgálai.

A fentiekén kívül a fegyverzetet és lőveganyagot időn-ként műszaki és lövésszaki szempontból is meg kell vizsgálni. Ezeket az alábbi időszakokban végezzük:

a) Negyedévi fegyver- (lőveg-) vizsga:

Tartja negyedévenként a zászlóalj (oszt.) fegyver- (tü. szertári) tisztje a fegyver- (tü. mű.) mesterrel együtt. Az anya-got alosztályonként együtt, zsírtalanított, száraz állapotban kell megvizsgálni. Ehhez a fegyvert (lőveget) annyira szabad széjjel-szedni, amennyire az a zászlóalj- (oszt.) fegyver- (tü. mű.) mesternek az általa végezhető kis javítások miatt általában meg van engedve.

Ennek a karbantartás, működő képesség, kíméletes hasz-nálat, tartozékok teljessége és állapotán kívül a cső állapotára és lövésszaki szempontokra is ki kell terjednie. Ezeket a vizs-gákat rovincsolással is egybe kell kötni.

A negyedévi fegyver- (lőveg-) vizsgáknál az aknavető-k és lővegek műszereit is meg kell vizsgálni. Ezekhez azonban a műszereket szétszedni nem szabad. A vizsgálat csak arra terjedhet ki, hogy a műszer használható-e, vagy nem.

A negyedévi fegyver- (lőveg-) vizsgákról az 1. számú melléklet szerinti jegyzőkönyvet kell szerkeszteni, melyet a zlj. (oszt.) pság. a csapattest pság-nak terjesszen fel.

A negyedévi fegyver- (lőveg-) vizsgákat célszerű anyag-karbantartási napokon tartani.

Ezek eredményét ki kell hirdetni, hogy az alosztályok között az anyagkarbantartás és gondozás terén nemes ver-seny fejlődjön ki.

b) Évi fegyver- (lőveg-) vizsgák.

Évente egyszer, — rendszerint az év utolsó negyedében, amikor még újonckiképzés folyik, a vezénylések nem kezdődtek meg s így a csapatok fegyverei együtt vannak, — a csapattest lö- és fegyver-törzstisztje vagy ennek hiányában a pk. által erre kijelölt törzstiszt, az alárendelt egységeknél tartson fegyver- (löveg-) vizsgát.

Ezeket a negyedévi fegyvervizsgáknál említettekén kívül ki kell terjedni a helyes nyilvántartásra, az anyag korszerűségének elbírálására és a hiteligazdálkodás ellenőrzésére is.

Minden általuk ki nem küszöbölhető olyan jelenségre, mely a magasabb előjárók hatáskörébe tartozik, a csapattest pság. tartozik javaslatot előterjeszteni.

Ezeket a magasabb pság-ok kiértékelik, az általuk megszüntethetőkre intézkednek, azokra nézve pedig, melyekre központi intézkedés szükséges a H. M. Bajtárshoz (Afcsf. 1/a. oszt.) előterjesztést tesznek.

V. Mi az eljárás fegyver- és (löveg) rongáltság esetén.

A fegyver- (löveg-) és optikai-anyagban beállott rongálódást a legrövidebb időn belül helyre kell állítani.

Kis javításokat az alosztály, vagy zlj. (oszt.) fegyver- (tűmű.) mestérrel (szertiszttel) a csapatnál el kell végeztetni.

Ezeket a kis javítást igénylő rongált fegyvereket a G-54. utasítás 6/a. sz. melléklete szerinti «Anyagjavítások könyvé»-vel kell javításba adni.

Tényálladási jegyzőkönyvet ezekről csak abban az esetben kell szerkeszteni, ha rongáltságért kártérítési eljárás megindítása szükséges.

Minden olyan rongálódásról, mely a csapatnál nem végezhető el, (közép- és nagyjavítások) a 2. számú melléklet szerinti jegyzőkönyvet kell szerkeszteni s azt a 3. számú melléklet szerinti «Megvizsgálási lelet»-el és a 4. számú melléklet szerinti «Javítási igénylés»-sel a H. M. Afcsf. 1/a. oszt.-hoz kell felterjeszteni, aki a rongálódásoknak a szertárban történő kijavítására intézkedik.

Jelenleg — addig, míg a csapatoknak megfelelő alkatrészekkel és szerszámkészletekkel való ellátása megtörténik — a tű. és fegyv. szertárba kell azokat a kisjavítást igénylő fegyverzeti és lövegcsikkeket is beszállítani, melyeket a csapatnál kijavítani nem tudnak. Ezek javítását is javítási igényléssel kell a H. M. Afcsf. 1/a. oszt.-tól kérni.

Optikai anyagcikk, műszerek javítása *minden esetben* a tű. és fegyv. szertárban történik. Ezeket a csapatoknál, vagy polgári cégeknél (optikusoknál) javíttatni nem szabad.

Minta.

Jegyzőkönyv

a f. hó-én a-nál tartott negyedévi fegyver- és lőveg-
anyag megvizsgálásokról.

Jelen levők :	Szabó István fhdgy üpk. Balog András hdgy tű. szertí. Kiss Mihály őrm. tű. mű. mester
Megvizsgált fegyverek, lővegek darab száma :	18 db 48. M. pi., 6 db 48. M. gpi., 47 db 48. M. pu., 2 db 48. M. gp., 4 db 48. M. 76 mm lőveg, 9 db 6x30-as láteső.
Talált rongálódások :	1 db 48. M. gpi., 4 db 48. M. pu., 1 db 48. M. gp. állvány, 1 db 6x30-as láteső. Mind' központi javítást igényelnek, tény- álladéki jegyzőkönyvek csatolva.
Egyéb észrevételek, jelentések, javaslatok :	Tóth István honv. gk. vezető puskáját a gk. színben találtam rozsdás állapotban Neve- zöttet ütegparancsnoka letartóztatta, szak. pk-ról tényvázlatot terjesztett fel.

Kelt :

ü. pk.

tű. szertí.

Atüzérosztály peágnak

MINTA.

Tényálladáski jegyzőkönyv.

Felvétetett Esztergomban 1949. évi május hó 18-án a Z-4253. gyártási számú 48. M. ism. puska megrongálódása tárgyában.

Kiss János honvéd az igazság megmondására történt figyelmeztetés után eloadja, hogy a Z-4253. sz. 48. M. puskájának tusanyaktörése a május hó 13/14.-i éjjeli gyakorlat alkalmával, erdön való áthatolás közben keletkezett, amit a gyakorlat befejezése után szakasz- és századparancsnokának mindjárt jelentett is.

Kiss János honv. sk.

Szakaszparancsnok véleménye:

Véleményem szerint nevezettet a tusanyaktörés miatt gondatlanság nem terheli, a tusanyakon már előzőleg is látszottak kisebb, de a használatot nem akadályozó repedések.

Balogh József szds. s. k.
szd. pk.

Szabó Pál fhdgy. s. k.
szak. pk.

Fegyvermester véleménye:

Az említett fegyvert a zlj. 1949 január hóban az 1/II. hk, zlj.-től vette át. A fegyveranyakönyv szerint a tusanyakon már akkor is észlelhetők voltak kisebb repedések. Nevezettet gondatlanság nem terheli. Az alsóágy használhatatlan, újjal pótlandó.

Komor Imre hdgy. s. k.
zlj. fegyv. ti.

Süveg Mihály őrm. s. k.
zlj. fegyv. mester.

Anyagkarbantartásnál követendő eljárások

A jó anyaggazdálkodásunkkal elősegítjük népi demokráciánk fejlődését. Ezért kötelességemnek tartom, hogy az anyagkezelési tapasztalataim alapján néhány tanáccsal, illetve útmutatással felhívjam bajtársaim figyelmét a helyes és gazdaságos anyagkarbantartásra, mert a helyes karbantartás az anyag használhatóságát, élettartamát megnöveli. Az anyagkarbantartás épp oly fontos, mint pl. az embernél a tisztálkodás stb.

Először a tűzérési anyagnál szeretném megvilágítani a követendő eljárásokat. Tábori tűzér voltam, így elsősorban mindig a tábori tűzérség anyagkarbantartására gondolok. Ezért a lövegek és az ide tartozó műszerek karbantartásával fogok foglalkozni. Minden ütegnél és századnál vannak bizonyos házi szokások, meg van a kiképzési tervezet és ennek napirendje. Nálunk tűzéreknel a csütörtöki nap volt a lópihenő nap és így a hajtó tűzérek részére a loápolás, a kezelőlegénység részére pedig az anyagkarbantartás volt a napirendben előírva.

Az anyagkezelő tiszt helyettesnek már ismernie és tudnia kell, hogy anyagkarbantartáshoz milyen anyagok kiadására van szükség. Pl.: csőkefe, tisztítórongy, kóc, olaj, kenőszappan, emelőrud, kocsiemelő stb.

Kezdem először a lövegek karbantartásánál: A karbantartáshoz lehetőleg olyan helyet keressünk, hogy a lövegeket mosó víz elfolyhasson és hogy a szenny minél távolabb kerüljön a tisztítandó anyagtól.

Mossuk le a lövegeket ronggyal, úgy, hogy a lövegfestést ne sértsük és hogy a festéket le ne mossuk, illetve marassuk. Vigyáznunk kell, hogy lúgot tartalmazó anyag a vízbe ne kerüljön, tehát kenőszappant (smirszappant) ne a festett rész tisztítására használjuk. Ha a mosás megtörtént, töröljük át száraz ronggyal, hogy a foltok és mázolások eltűnjenek.

Kerekek kenésénél használjunk kocsiemelőt vagy, emelőrudat, hogy a tengelyekre kent kenőanyagot a kerék visszahelyezésével ne toljuk le. A tengelyt tisztítsuk meg a rá rakódott piszoktól és az elhasznált zsíradéktól. Itt használhatunk a zsír lemosására kólaolajat. A kerék perselyénél ugyanezt cserélkedjük és utána szárazra töröljük, majd friss tavotta gépzsírral mindkettőt bekenjük. A kenésnél vigyázni kell, hogy túlsok zsírt ne tegyünk a tengelyre, mert azt a rá tölt kerék csak kiveri és így csak anyagot pocsékolunk.

1. A cső tisztításánál, ha éles lövészetet hajtottunk végre, a következőképen járjunk el: vegyük ki a lövegzárt a tanultak

szerint és helyezzük azt tiszta ronggyal lefedett deszkára vagy a lövegzár tisztítására alkalmas helyre. Szedjük szét a lövegzárát és töröljük át kőolajos ronggyal, hogy az égési termékeket könnyen tudjuk eltávolítani. Utána szárazra töröljük és összerakás előtt beolajozzuk. Különösen nagy gondot fordítsunk az ütőrúgó, ütőszegesúcs épségére. Ha a rúgó gyenge vagy az ütőszegesúcs kopott vagy sérült, cseréljük ki a tartalékkészletből. Irányzó és tűzharc gyakorlásánál az ütőrúgót cseréljük ki gyakorló ütőrúgóval. Éles lövészetnél ennek visszacseréléséről sohasem szabad megfeledkeznünk. A cső karbantartása után a lövegzárát visszahelyezzük. Ezután győződünk meg annak biztos működéséről.

2. Először húzzuk át a csövet a csőkefére helyezett kőolajos ronggyal, hagyjuk pihenni fél, esetleg egy óráig, míg a kőolaj a csőben lerakódott káros anyagot feloldja, majd utána töröljük ki szárazra, míg a cső fényes színt tükrözik vissza. (Éles lövészet alkalmával ne feledkezzünk meg az utolsó lövésnél a «réztelenítő rudacskák» behelyezéséről, melyet karikába hajtva a lőporzacskó fölé helyezzük és azt a keresztkartonnal lerögzítjük s ezzel a réztelenítést elvégeztük.) A cső teljes tisztítása után helyezzünk a csőkefére olajos, vagy savmentes rongyot és leheletszerűen húzzuk át a csövet. Ezzel a csőkarbantartás be van fejezve. Ha még előfordulna, vagy lenne bronzcsövünk, úgy ezeknél a lövés utáni tisztítást nem kőolajjal, hanem csőszappannal és vízzel eszközöljük. A további eljárás ugyanaz, mint az acélsövű lövegeknél. Mindkét esetben vigyázzunk, hogy a csövet meg ne karcoljuk.

Magassági irányzógépeknél, oldalirányzógépeknél a lövegre írt eljárásokat kell alkalmaznunk. A sarkanlyú csapszegeinél és a zárókilincsnél az olajozólyukakat hegyesre faragott fadarabkával tisztítsuk ki és utána olajozzuk be. Beolajozás után várunk egy ideig és a kifolyt olajat letöröljük.

Az irányzógépeknél és barnított fémes részeknél kis fadarabkával, a nehezen hozzáférhető helyeken ronggyal, ha szükséges, kőolajjal távolítsuk el az említett módon a káros anyagokat.

Lövegtárcsöveknél ugyanezen eljárást alkalmazzuk, azonban itt nagyon vigyázni kell a szemlencse és a tárgylencse tisztításánál, hogy olaj vagy zsír ne jusson közel a pereméhez, mert kis beolvadás esetén látómezőnk homályos lesz, amelynek helyreállítása tetemes összegbe kerül. A szemlencse és tárgylencse tisztítására csak szárvasbort szabad használni. (Csak

ennek hiányában szabad finom, száraz flanell-ruhadarabot használni.)

Amikor a lövegek karbantartását befejeztük, át kell vizsgálni: az oldal- és magassági irányzógépet, sarkantyúkilincseket, felső- és alsópajzs záróreteszzeit és egyéb rögzítő és zárókilincseket (reteszeket). Meg kell győződni azok működéséről, továbbá az összes olajozólyuk-fedelekek épségéről, csavarok, csapszegek, sasszegek hiányáról. Az észlelt rendellenességről és hiányokról azonnal jelentést kell tenni, hogy azok pótlása a tartalékanyagból megtörténhessék. A hiányok pótlását a műmester tiszthelyettes végezze.

Folyadékféket és helyretoló-berendezéseket csak műmester jelenlétében szabad szé szedni és karbantartani. A lövegeknél leírt karbantartási módok érzékszerezően vonatkoznak azok mozgonyaira is. A teljes karbantartás és átvizsgálás után szoktuk vékonyan olajos ruhával áttörölni a löveget és mozgonyt. Természetesen nem vastagon, mert nyáron sok por rakódik rá és így a következő karbantartás nehezebb és költségesebb. Kőolajos rongy használatát lehetőleg mellőzzük, mert az oldja a festéket. Teljes anyagkarbantartás után az összes rongyot mossuk ki, hogy a következő anyagkarbantartásra ismét felhasználhassuk. Ezzel anyagot takarítunk meg.

Műszereink karbantartásánál használjuk a rendszeresített porécsetet és szarvasbőrt. Az eljárás ugyanaz, mint a löveg-távesővek karbantartásánál. Az állványoknál vizsgáljuk meg a fakeret csavarzatát, illetve szorítsuk meg a rendszeresített csavarhúzóval, hogy ezáltal is biztosítsuk az állvány szilárdságát és tartósságát. Olyan rongálódást, amely a mérések pontosságát befolyásolná, azonnal jelentsük. Műszerkarbantartásnál pl. tűzér teodolit, 15X-ös szöglátcső csövesdelejtűjének karbantartásánál különösen fel kell hívnom a bajtársak figyelmét, hogy nagyon vigyázni kell a delejes elhajlást beállító tű elmozdítására és annak visszaállítására, mert ha azt véletlenül nagyon elmozdítjuk, úgy éleslövészeten, vagy bármilyen lögyakorlat alkalmával a párhuzamosítás sohasem lesz tökéletes.

Így löelemeink nem lesznek pontosak és az ebből eredő hibák felkutatása nagyon nehéz. (Pl. egy alkalommal a tájolás előtt a csöves delejtű delejes elhajlást mutató tűje elmozdult, ezért a párhuzamosításkor 200 vonás elérés keletkezett és a lövések nem oda estek, ahova esniök kellett volna.

A tűzérési lőszer karbantartását rendszerint műmester felügyelete mellett végezzük. Amennyiben az ütegél karha-

talmi lőszer és napijavadalmazási lőszer ki volna adva, úgy azt szintén a legénység köteles karbantartani.

Ha olyan lövedék van az ütagnél, mely nincs festve és véletlenül megrozsdásodik, úgy azt kőolajos ronggyal áttöröljük, a rozsdát feloldjuk, utána szárazra töröljük és savmentes zsírral, vagy olajos ronggyal átkenjük.

Amennyiben a hüvelyben lévő lőporzacskókban vagy a csöves és tárcsás lőpornál némi kis átváltozást észlelünk, úgy azt azonnal jelentsük. Minden bajtársnak legyen szívügye a jó és gondos anyagkarbantartás, mert mindennemű anyag megtakarításával a magunk és az egész magyar nép nemzetgazdasági helyzetén segítünk. Jelszó legyen az, amit a jó magyar közmondás mond: «Tisztaság a jólneveltség fokmérője». Én erre azt mondom: a «Jó anyagkarbantartás, a jó gazdálkodás fokmérője!»

Gósi Dénes írn. alhadnagy.

A honvédség sajátos gépkocsizó kiképzéséről

Ismeretes, hogy a gépkocsizó alapkiképzés már nem a honvédség keretén belül történik, hanem a nemrég életrehívott és jól felszerelt Állami Autóműszaki Intézetnél.

Vezetésünk, amikor a csapatok gk. és mkp. vezető jelöltjeit az Állami Autóműszaki Intézetbe küldi, kettős célt kíván elérni: biztosítani a gkm-vek kiszolgálásához, vezetéséhez szükséges műszaki alapkiképzést és szociális segítséget nyújtani az arra érdemeseknek azzal, hogy a polg. gkm. vezetői jogosítvány díjmentes kiadásával oly szakvizsgára tesznek szert, amit azután később saját céljaikra a polgári életben hasznosítani tudnak.

Abból a tényből, hogy az alapkiképzést megbízható polgári kezekbe adtuk, sokaknak az a felfogásuk alakult ki, miszerint a gk.-kiképzésnek a honvédségen belül sok tennivalója már nincs. A gk.-szolgálatot érintő adminisztráció ismertetésével, egy kis terepjárással és kötelekvezetéssel a kiképzés be is fejezhető.

Mielőtt e helytelen felfogás ellen szólnék, a gk.-kiképzés fontosságát kívánom röviden összefoglalni.

A gépkocsizó-kiképzést, döntő fontosságú kiképzésnek kell minősíteni, mert ezen áll, vagy bukik a gk.-egységek alkalmazhatósága, mozgékonyysága. Anyagi szempontból vizsgálva a kér-

dést, vagyis, ha a gk-anyagba fektetett hatalmas összeget nézzük, nem lehet közömbös, hogy e drága anyagot kiknek a kezébe adjuk.

Ez utóbbiakból a kiképzés általános irányelve és célkitűzése világosan kitűnik: oly egyes- és kötelékkiképzést kell biztosítani, mely a drága anyag életét maximálisan meghosszabbítja és oly személyzetet kell kitermelnünk, mely a legnehezebb viszonyok között is megbízhatóan tudja a gk-szolgálatot ellátni.

Ennek a nagy általános kik. célnak a polg. kiképzés csak alapját adhatja. A harcéri gk. műszaki szolgálatot csak a honvédség képes oktatólagosan kiképezni és továbbfejleszteni.

A mondottak kidomborítására néhány kiképzési részletet említek meg.

1. *Gk-vezetői kiképzésből:* a gk. honvédet, miután az alapkiképzésben megfelelt, saját alosztályánál továbbképzésben kell részesíteni. Ez a továbbképzés az alosztálynál (szd., ü., pc. iskolánál) a rendszeresített típus gjm-eken történik. A fiatal vezető itt ismeri meg a típus gjm. szerkezetét, működését, teljesítőképességét, valamint gazdaságos kihasználását. Ez alkalommal történik a rendszeresített gjm. tökéletes vezetésének elsajátítása (terepjárás, lövegvontatás, stb.). A gk-vezetőnek meg kell ismernie a gjm-höz tartozó kéziszerszámokkal elvégzendő összes szerelési munkákat és fogásokat. A honv. gk. továbbképzés többet kell, hogy tartalmazzon és adjon, mint amennyit a polg. gk-vezetőtől követelnek. A harcéri gk-szolgálat nagyfokú önállóságot követel, a vezető gyakran magára lesz hagyatva (nincs távbeszélő, nincs autómentő, nincs országúti szervice állomás, mint a békés háttérországban!). A honvéd gk-vezető ilyen helyzetekben, csak a saját gyakorlati műszaki tudására lesz utalva. Ez alapos műszaki kiképzést követel és ezért a kik. ideje egészen a honv. leszerelésének napjáig tart.

2. *Műmesteri kiképzésből:* A mű-mestert sok egyéb tudnivalója mellett, a szükségjavításokról is rendszeresen oktatni kell kiképzése során. Speciális katonai javításokról van szó, amelyeket csak szükség esetén kell alkalmaznunk. Ilyenek pl. rúgóhegesztés, a rossz membrán helyettesítése az ülésbőr egy darabkájával, stb. Ezek, mint látjuk, nem tökéletes javítások, műszakilag néha helytelen megoldások, de bizonyos harcászati helyzetben nélkülözhetetlenek. Amikor pl. 20 km. távolságon múlik egy löszernélküli egység sorsa, akkor mindent el kell követni, hogy a löszer odajusson.

A gk-műmester az ilyen szükségmegoldásoknál a gk-vezető figyelmét mindig köteles felhívni arra, hogy óvatosan haladjon és a szükségjavítást az első alkalomkor cseréltesse fel szakszerű javítással. Megállapítható tehát, hogy ezek a szükségjavítások csak bizonyos harcászati helyzetekben alkalmazandók amikor, ha

a) szakszerű javítás a legrövidebb időn belül javítóanyag hiányában nem végezhető el, vagy ha

b) az üzemképtelenné vált gépkocsi elvontatása nem lehetséges, illetve túl sok idő kell ahhoz, amíg a gk. elvontásra kerülhet.

A katonai szükségjavítások rendszerezése és módjainak tárgyalása nem tartozik a dolgozat keretébe, a néhány sorral és példával csak izelítőt kívántam adni e speciális katonai kiképzésről.

3. *Mint különleges katonai gk-kiképzési feladatot kell megemlíteni a helyes csörlőzési technika oktatását. Jellemző feladat, pl. va. amely fontos vontatmánynak nehéz terepszakaszon való áthúzása, stb.*

4. *Üzemanyagkezelők kiképzésénél nem hanyagolhatók el a különböző üzemanyagok megvizsgálásának módszerei. Nem komplikált kémiai megvizsgálásokról van szó, hanem egyszerű tábori eszközökkel végezhető vizsgálatokról, (vízpróba, lángpróba, stb.): A hdm. területen előtalált üza-gal kapcsolatban legelső teendőnk megállapítani, hogy milyen üza-okkal állunk szemben. Ez motoraink épsége és az előtalált üza-ok tervszerű felhasználása érdekében igen fontos ténykedés.*

Az előbbieken néhány jellemzőes katonai gk. kiképzési részletet említettem meg. Sokat lehetne még a honvédség sajátos gk. kiképzéséről írni. Úgy gondolom azonban, hogy ez a néhány kik. részlet is elegendő lesz ahhoz, hogy eloszlassam azt a helytelen felfogást, mely szerint e téren sok tennivalónk nincs, a jó polgári alapkiképzés úgyis mindent biztosít.

Kulay Sándor őrnagy.

Gépkocsi műmesterek teendői menet- és haregyakorlatok után

Menet-, vagy haregyakorlat befejezése után a járművek gyülekeznek az úton. A műmesternek már ilyenkor akad dolga, mert a gímű. vezetők már elárasztják panaszaikkal, kívánságaikkal.

Az egyik gk. vezető például azt jelenti, hogy nem fog rendesen a fékje, a másik az üza. tápszivattyúja működésével nem volt megelégedve, a harmadiknak elállítódott a gyújtása, a negyedik rúgótörést jelent, az ötödik jelenti, hogy kilyukadt egy gumija, stb.

Ilyenkor a műmester megállapítja a sürgősségi sorrendet, megnézi, hogy melyik az a gépjármű, amelyiket már itt kint az úton meg kell javítani, hogy bevonulhassanak a laktanyába, ahol a csapatműhely felszerelésével a rongálódásokat, hibákat meg tudja javítani.

A laktanyába való menet alatt a műmester tartózkodik az oszlop utolsó járművén, hogy az esetleges lemaradókat felülvizsgálja, illetve a hibákat megszüntesse.

A laktanyába való bevonulás után általános nagy karbantartás, gépkocsi leápolás következik. Legelőször is az út porát, sarát kell vízzel eltüntetni, lemosni. Legalkalmasabb erre a célra a magasnyomású vízszugár, ami — sajnos — csak ritkán áll a csapat rendelkezésére. A közönséges vízvezetékí víz nyomása is elegendő, ha nyeles mosókeféf is használunk. Lemosás után a fényezetlen kocsikat száraz ronggyal, a fényezett kocsikat szivaccsal letörölgetjük, a zsírógombokat az olaj- és zsíros sártól megtisztítjuk, hogy a magasnyomású zsírágú, vagy zsíróprés ne vigye be, a sárt is a kenendő helyekre. Az esedékes motorolajcserét is ilyenkor hajtjuk végre, — még meleg mólornál.

A heti teljes napos karbantartás alkalmával a gímű. vezetők megjavítják az olyan kisebb hibákat, amiket felfedeztek. Ilyenkor azonban, egy nagyobb szabású harc-, vagy menetgyakorlat után azok a bajok is előönnnek, amelyek egyébként nem jelentkeztek volna. A gépkocsi műmester maga is aláfekszik egy-egy kocsinak, ha a gk. vezető valami különlegeset jelent. Kivizsgálja, hogy miként keletkezett a hiba, mennyiben tud rajta segíteni, szerény műhelyfelszerelésével.

Az általános panaszokat meghallgatva azok orvosására is egyöntetűen infézkedik. Pl. az üzemanyag tápszivattyúk szelepei nem záródnak tökéletesen, az üzemanyag ellátás nem

folyamatos, a motor durrog, visszalő, leáll. Ilyenkor oknyozó hibamegállapítást végez. Az üzemanyag szennyezett, a szűrősziták eldugultak. A benzinen nemcsak víz, hanem homok, kőc és egyéb szemét is lehet. Esetleg az üza. tápszivattyú membránja már átengedi a benzint és nem tudja ellátni feladatát, vagy a kis rezitex szeleplapocskák nem zárnak tökéletesen, mert elkoptak, beverődtek, esetleg a szeleprúgók koptak el, vagy gyengék. Előfordulhat, hogy a tápszivattyú (A. C.) felső fedőkupakja lelazult, miután csak egy csavar tartja, vagy a fedőkupak parafatömítése törött el, túlhúzás következtében és így levegőt kap. De az is lehet, hogy a porlasztóban van a hiba. Főfűvőka dugulás, úszótű fennakadás, vagy valamelyik üza. vezetékeső törése is okozhat hasonló tüneteket.

Jól kiképzett, összeszokott vezetőkkel kevesebb dolga lesz a műmesternek, de ne vegyük a legjobb körülmények között dolgozó csapatot. Terepen, porban, sárban a porlasztók hamar elpiszkolódnak. A porlasztó elé szerelt légtisztító kosár hamar megtelik porral. Ha olajfürdős légszűrőnk van, azt olajjal úgy töltjük fel, ahogy az olajszint a kocsitípus előírásainak megfelel. Időnként, különösen nagyszabású gyakorlót után, — nézzük meg, hogy van-e még benne olaj, vagy már csak olajos sár. Az olyan levegőszűrőket, melyekben fémgypot van, mossuk ki alaposan petróleumban, utána benzinen, majd száradás után mártjuk bele tiszta motorolajba. Így el tudja látni feladatát és a porlasztóba áramló levegő porát fel tudja venni.

A zsírzásra különös gondot fordítsunk, mert a vezetők hajlamosak az eldugott, nehezen hozzáférhető helyen lévő zsírzógombok elhanyagolására. A műmester feladata, hogy gépkocsin lévő összes zsírzandó helyeket a vezetőknek megmutassa. Különösen fontos ez pl. a kardánkeresztek tágórőgős csapágynál, ahol esetleg nincs is zsírzógomb állandóan, hanem csak a leápolás idejére kell becsavarni az ott lévő dugócsavar helyére.

Ilyenkor lehet észrevenni, hogy a vezető mennyire ismeri kocsiját. Van olyan vezető, aki egy bizonyos kocsinál 35 zsírzógombot kezelt le, a másik társa pedig hasonló kocsin 52 darabot olvasott meg.

Általában a gépjármű karbantartása terjedjen ki:

- a) a gépjármű mosására, tisztítására,
- b) a gépjármű zsírozására és
- c) a gépjármű részeinek alapos átvizsgálására.

A mótortömbről a rárakódott olajsarat először vékony falemezzel kell eltávolítani, utána petróleumba mártott ecsettel dörzsöljük tisztára. A gyújtóberendezést és a porlasztót csak tiszta ronggyal töröljük át. Rossz úton, terepen a megfagyott csavarok könnyen elvesznek. A heti és általános karbantartásnál ezek utánhúzása feltétlenül elvégzendő.

A gépjármű forgalombiztonságának elengedhetetlen kelléke a hatásos fékberendezés. A fékek állandóan jókarban tartandók. Állapotukról gyakori felülvizsgálással kell meggyőződni. Ha a fék nem fog kellőképpen, a hiba megállapításával egyidejűleg a javításáról is kell gondoskodnunk. A húzatos fékek utánállítása könnyen és hamar elvégezhető. Az olajfékek jóminőségű fékfolyadék használata esetén kifogástalanul működnek. Ha mégis csúszik a fék, beolajosodott, akkor leszerelés után benzínlempával kiegészítjük a súrlódó betétből a beszívárgott olajat és máris jó a fék.

Gumiabroncsok meghibásodásánál a leszerelt köpenyt belülről szárazra töröljük és a melegragasztófolttal megjavított tömlőt csak alapos síkporozás után szereljük vissza. A köpeny mintázatába benyomódott kavics, törmelék károsodását se felejtjük el, mert az a további menetek alatt a vászonbetétet is tönkretesz. A gumikat mindig a típusnak megfelelő légnyomás mellett használjuk, mert ellenkező esetben vászontörés keletkezik, vagy túlnyomás esetén az alváz időelőtti szétrázása következik be. A helyes légnyomást megbízható légnyomásmérővel ellenőrizzük.

A felépítmény tisztaságára és jókarban tartására már a honvédség tekintélyének megőrzése miatt is különös gondot fordítsunk.

A gépjárműhöz tartozó szerszámok, felszerelési tárgyak és esetleges tartalékalkatrészek mindig kifogástalan állapotban tartandók, hogy szükség esetén használhatók legyenek.

A csapat gépkocsi műmesterének feladata az is, hogy a gépkocsiszínekbe csak kifogástalanul leápolt, karbantartott és üzemképes járművek hajtsanak be.

Bíró Géza őrnagy.

Ruházat karbantartás

Köztudomású, hogy a ruházati és személyi felszerelési cikkek előállításához szükséges különféle anyagokban (bőr, nyersbőr, zsiradékok, gyapjú, gyapot, len, gumi, stb.) hazai termelésünk szükségleteinket csak részben fedezi. A nyersanyaghiányt s a póanyagoknak ezzel járó fokozott előterbonyomulását a legmesszebbmenően lelkiismeretes karbantartással, kezeléssel és az anyag tulajdonságait figyelembevevő tárolással kell ellensúlyozni.

30—100%-osra tehető az az élettartam meghosszabbodás, amely a karbantartás jelenleg szokásos mérvével és szakszerűségével szemben a valóban szakszerű és valóban lelkiismeretes karbantartás esetén elérhető. Hogy ez mit jelent anyagban és pénzben, az nem szorul bővebb magyarázatra.

A következőkben, anyagnemenként csoportosítva, az egyes ruházati, illetőleg felszerelési cikkesoportok karbantartását ismeretlem röviden, csak főbb vonásokban, de ott, ahol szükséges a megfelelő indokolással és annak a legnyomatékosabb kihangsúlyozása mellett, hogy a ruházati cikkeknek az előljárók részéről történő minél gyakoribb és minél behatóbb megvizsgálása épp úgy elengedhetetlen, mint maga a karbantartás.

I. A lábbeli karbantartása.

A bőr megfelelő karbantartásával megakadályozzuk kiszáradását és megmerevedését. Ha karban nem tartott vagy rosszul karbantartott bőrirű lábbelivel több órán át vízben, sárban járunk, száradás után elkerülhetetlen a megkeményedés.

Teljesen hibás az a karbantartás, amely csak bizonyos mennyiségű zsiradéknak a bőrre való felviteléből és szétmázolásából áll. Ennek az eljárásnak semmi haszna nincs s csak az értékes és nagyon nehezen beszerezhető zsiranyagot pocsékolja. A zsiradéknak a bőr belsejébe kell bejutnia. Ezt csak úgy érhetjük el, ha a tenyérizommal, perceként tartó, masszírozásszerű mozdulatokkal beledörzsöljük oly mennyiségben, amely mennyiséget felvenni képes. A következőkben a legcélszerűbbnek bizonyult gazdaságos, csupán havonta megismétlendő karbantartási mód kerül ismertetésre. A karbantartási eljárás egyes mozzanatai a következők:

1. A lábbelinek sártól, piszoktól, kis tompaélű fakécskék segítségével való teljes megtisztítása s utána száraz sár-

kefével való alapos lekefézése. Az alsó- és felsőrész érintkezésének körülfutó árkát különös gondossággal kell tisztítani.

2. A lábbeli felsőrészének enyhén langyos, szappanos vízzel való alapos lekefézése, de nem belemártása. (35° C-nál melegebb vizet sem ennél, sem a későbbi mozzanatoknál nem szabad használni, mert a melegvíz a bőrt menthetetlenül tönkreteszi.) A szappanoldat úgy készül, hogy 100 pár lábbelire számítva összesen 30 g liszt, neheztőanyag nélküli színszappant kevés forróvízben feloldunk s azt kb. 15 l vízzel felhígítjuk.

3. Azonnali utánkefézés ugyanolyan hőmérsékletű, de szappan nélkül tisztavízzel, majd a lábbelin maradt víznek a bőrbe tenyérizommal való erőteljes bedörzsölése.

4. 5 perc szikkadási idő.

5. A lábbeli felsőrészének említett hőmérsékletű tiszta vízzel való benedvesítése és a bőrön maradt víznek a tenyérizommal a bőrbe való erőteljes bedörzsölése.

6. 10 perc szikkadási idő.

7. A szikkadt, csak gyengén nedves felsőrésznek vízfürdőben legfeljebb 50° C-ra egyenletesen felmelegített (a fém-edénybe tett zsiradékot forró vízbe állítjuk) rendszeresített karbantartó zsiradékkal, bekenőkefe útján való bemázolása addig, amíg a bőrön felszívatlanul csak kevés karbantartó zsiradék marad. Különösen ügyelni kell arra, hogy a felsőrész és a talp érintkezése elegendő zsiradékot kapjon.

8. A bőr részéről fel nem vett karbantartó zsiradéknak a felsőrészbe tenyérrel való, igen erőteljes bedörzsölése.

9. A lábbelinek 10—12 órán át lehetőleg felfüggesztve való pihentetése.

Az anyagszükséglet a rendszeresített karbantartó zsiradékból: teljesen kiszáradt és elhanyagolt lábbeli esetén 34—35 g páronként, amely mennyiség a havonta, rendszeresen történő karbantartásoknál kb. 25 g-ban fog állandósulni.

Természetes, hogy a naponta történő tisztogatást s a már eddig ismertetett kényesebb részeknek az időjárástól s az igénybevételtől függően 2—6 naponként történő, rendszeresített karbantartóanyaggal való egyszerű bekenését, az ismertetett havi karbantartás nem pótolhatja.

A csizmák karbantartásánál a szár zsírozása kevésbé fontos, a legtöbb esetben nem is kívánatos, azonban a felsőrészt a szárral összekötő ú. n. «rogyó», különösen hátul, a kéreg felett s a kéreg mentén szintén igen kényes s erősen igénybevett rész, amelyet nagy gondossággal kell kezelni.

A lábbelin lévő esetleges fénymázréteget még az első karbantartás előtt teljesen el kell távolítani s fénymázt soha többé nem szabad használni. Az eltávolítás langyos vízzel való felpuhításból s a már meglágyult rétegnek tompaéllú késsel való lekaparásából áll. A bárhol visszamaradt fénymázréteg megakadályozza a karbantartó zsiradéknak a bőrbe való bejuthatóságát s a bőr felpuhulását.

A talp felületének karbantartása sokkal egyszerűbb. Ha a kihullott talpszegeket nyomban pótoljuk, a legszükségesebbet már megtettük. Ha talp vízben, sárban több ízben való s huzamos gázolás után kivételesen erősen kimosódott s nagyon vízszívóvá, illetőleg víztovábbadóvá lett, a lenolajjal vagy firnisszel való bekenés igen jó szolgálatot tesz. Ügyelnünk kell azonban, hogy a felsőbőrre ne jusson belőle. Lenolaj, vagy firnisz hiányában a benzinben, petróleumban, nyersolajban, vagy bármely ásványi olajban oldott körülbelül 50° C olvadáspontú paraffinba való, kb. félóráig tartó beállítás is igen jól vízhatlanítja, bár egy kissé törékennyé teszi a talpat. Az oldatlan paraffinnal való felületi bemázolás nem sokat ér, miután a bőr belsejébe az csak oldószer közvetítése útján juthat be.

Ha különösen hosszantartó esőzésre vagy huzamosan tartós nedves talajra s egyúttal nagyobb igénybevételre lehet számítani, végső esetben és nem teljes értékű lábbelinél a benzinben, motalkóban vagy más alkalmas oldószerben kb. 20%-ban oldott gyantába 20—25 percig tartó beállítás (a gyantaldat magassága ne legyen nagyobb, mint a talp vastagság) is jól vízhatlanít.

A következőkben a kezeléssel, illetőleg a karbantartással kapcsolatos legkirívóbb hibák kerülnek megtárgyalásra.

Az egyik a már röviden említett talpszegpótlás elmulasztása, amellyel szabad utat nyitunk a lábbelibe beszívargó víz számára. A javítás céljait szolgáló talpanyagot már eleve tönkreteszik az alakulatok cipész szakemberei, amikor felerősítés előtt félnapon, egy éjjelen át vízben áztatják, hogy a felerősítés könnyen s gyorsan menjen.

Egy másik kirívó hiba a fénymáz (suviks) használata, amely a bőrt keményé, törékennyé teszi.

Idő előtt tönkreteszi a bőrt a trágyalé is. Istálló munkára tehát csak selejtes lábbeli való, de azt is bőségesen kell zsírozni. Rengeteg bajt okoznak a selejtes minőségű bőrpolvoszerek, amit egyesek, többnyire a rendszeresített karbantartó zsiradék időelőtti elfogyasztása miatt szereznek be. Következményeiben

talán a legvégzetesebb hiba: az erőszakos szárítás. Az átázott talpnak vagy felsőbőrnek tűzhelyen vagy nyitott tűznél, szóval a langyosnál magasabb hőnél való szárítása feltétlenül a bőr elszarusodásához, elsenyvedéséhez vezet. Az ilyen bőr egy pár hajlítás után eltörik. A lábbelinek valamely száraz és nedvszívó anyaggal (száraz ujságpapír, szalma, stb.) való feszes és váltott kitömése a száradást lényegesen meggyorsítja.

A lábbeli épségben tartása és a rongálódások idejében történő kijavítása terén szintén sok mulasztás történik. A kilyukadt talp kijavítására gyakran csak akkor kerül sor, amikor már szinte hiábavaló. Elegendő egy pár órás esőben való meletelés, hogy a kilyukadt talpon bejutó víz az egész alsórészben jóvátehetetlen rombolást okozzon.

Minden hiba igen könnyen megelőzhető és a megelőzés igen egyszerű: a kihullott, elkopott, vagy letört talpszeget azonnal pótolni kell, úgy, ahogy arról már előzőleg szó volt.

Gyakran lehet találkozni olyan egyénnel, akik új, feketítetlen, még soha karban nem tartott lábbelit viselnek. Miután a lábbeli természetes bőrszínét a mindenütt kapható, alkoholban vagy karbantartó zsíradékban jól oldódó «Nigrosin» nevű festékekkel mélyfeketére lehet változtatni, az új lábbelik karban nem tartott, tehát zsírozatlan állapotban való viselése, azonos a honvédség vagyónának tudatos megrongálásával. Az ilyen lábbeli úgy szívja fel a vizet, mint az itatóspapír. Könnyű elképzelni, hogy már az első alapos átázás is milyen rombolást végez a bőr állományában.

Az úgynevezett átalakítást (adjusztálást) minden körülmények között meg kell akadályozni, mert a már egyszer megbolygatott lábbeli élettartama csak tört része lehet az eredeti élettartamnak. Boxbőrből készült lábbeli felsőrészének karbantartásához valamely jó minőségű bőrpaszta való.

A sicipők vízhatlan felsőbőre (pl. durabel) nagy mennyiségű s nehezen távozó zsíradékot tartalmaz. Ameddig lehet, jó minőségű bőrpaszta gyakori használatával biztosítsuk ennek a zsíradéknak a bőrben való bennmaradását. Ha a vízhatlanság idővel lecsökken, langyosra melegített, rendszeresített karbantartó zsíradékkal kell a felsőrészt, az igénybevétel mértékétől függő időszakonként alaposan bekenni. A felső- és alsórész körülfutó érintkezése mentét, különösen nedves időjárás vagy fokozott igénybevétel esetén állandóan zsírosan kell tartani.

II. Szíjazati cikkek karbantartása.

A ruházati szíjazati cikkek (málhaszíjak, derékszíjak, puskaszíj, nadrágszíj, tölténytáska, pisztolytáska, különféle hordkészülékek, stb.) általában természetes színű, zsíros tehénbőrből, vagy természetes színű övbőrből vagy varrótalpból készülnek.

A szíjazati cikkek könnyen hajlanak a penészedésre. A penészgombák következtében a bőrön foltok keletkeznek. Ezek a fehér, szürkészöld, barna vagy fekete penészfoltok sokszor egészen mélyen behatolnak a bőrbe és csak igen nehezen távolíthatók el. Ha ilyen jelenségek mutatkoznának, úgy a cikkekről a penészt töröljük le, a szíjazatot zsírozzuk be.

A lábbelik karbantartásánál említett rendszeresített karbantartó zsiradékok, ú. n. egységes karbantartó zsír, szíjazati cikkek, bőrruházati cikkek, stb. karbantartására alkalmasak. Sok szíjazati cikknél azonban óatosan kell vele bánnunk, mert elpiszkítja a köpenyt, a zubbonyt, a nadrágot, stb. (pl. puskaszíj, derékszíj, nadrágszíj, stb. esetében). Ezért ezeknél a cikkeknél csak akkor alkalmazzuk, ha a cikk bőryanagának kezdődő kiszáradását észleljük. Ilyenkor a karbantartó zsiradékkal a színoldal egyszeri, vékony bekenése s a tenyérizommal a bőrbe való bedörzsölése is elég. Az ezután feltétlenül beiktatandó legalább 12 órán át tartó szikkadási időt száraz ruhával való erőteljes ledörzsölése és vazelinnal való lehetszerű bekenése kövesse.

Ugyanúgy kell eljárni, ha egyes szíjazati cikkek erősen megáztak. A karbantartó zsiradékkal való bekenést, illetve bedörzsölést azonban még a bőr teljes megszáradása előtt kell alkalmazni.

Az ú. n. bőrpaszták, szíjazati és egyéb bőrből készült cikkek (boxbőrből készült lábbelik, bőrruházat) ápolására jól alkalmazhatók, mert nemcsak a külsínt emelik, hanem megnehezítik a bőr zsírtartalmának eltávozását és hatásos védőréteget képeznek a bőrbe behatolni akaró nedvességgel szemben, ha jó minőségűek. A hangzatos vagy hatásos márkanévek alatt forgalomba kerülő készítmények között azonban sok silány minőségű is akad.

A Schmoll-paszta derékszíjak, pisztolytáskák, bőr-térképtáskák, bőrruházati és egyéb kényesebb bőrcikkek ápolására is alkalmas, mert a vele utasítás szerint kezelt bőr még a legvilágosabb szövetet sem festi meg.

A fénymázzal (suviks) való fényesítés épp úgy szándékos megrongálása a bőrnek, mint az ú. n. «csonfozás».

Esetleges feketítésre csak a kereskedésben kapható, alkoholban oldódó «Nigrosin» vagy annak kész oldata alkalmas.

III. Textilanyagokból készült ruházati cikkek karbantartása.

A textilruházati cikkek leggyakoribb ellensége a por és a piszok, melyek a járványok és különféle betegségek (pl. furunkulus) terjedését is elősegítik.

A portalanítás legmegfelelőbb eszköze a ruhakefe, illetve ennek gyakori használata. Ha valamely oknál fogva igen sok por halmozódott volna fel, porolni kell. A porolást poroló-ostorral vagy laposfejű, könnyű porolóval kell elvégezni. Ezek híján a vékony, könnyű s feltétlenül legömbölyített végű porolópálcá is megfelel. A pálcával való porolás csak enyhe, de szapora ütögetésből állhat. Az ú. n. kirázás tilos. A varrások mentét különös gonddal s gyakran kell kefélni.

A piszokszennyeződések jórésze ételfoltokra, fegyverolaj, s padlóolajfoltokra, izzadsággal kevert porra stb-re vezethető vissza. Minél frissebb a folt, annál könnyebben távolítható el. A legismertebb folttisztító szerek a zsíroknak és olajoknak közismert oldószerei, tehát a benzin, az alkohol, a motalkó, a széntetraklorid, esetleg még a triklóretilén. Az első három anyag erősen tűzveszélyes, az utolsó kettő pedig tömegmunka esetén az egészségre kimondottan káros.

A folttisztítás legcélszerűbb lefolytatása, bármely folttisztító anyag esetén abból áll, hogy a foltot előbb átitatják a folttisztító folyadékkal s azután egy szövetdarab, vagy pedig köröm segítségével fellazítjuk a foltot képező anyag állományát. Ezt mindaddig folytatjuk, míg a folt eltűnik. Azután a tisztítandó ruhadarabon maradt tisztítófolyadékot száraz ruhával felitatjuk, majd egy erősen nedves ruhával a folt környékét ismét átnedvesítjük, végül száraz ruhával felitatjuk. Az úgynevezett «udvar» keletkezését megakadályozhatjuk, ha a folt környékét is átdörzsöljük. Ha a foltot előzőleg zsírolószerszettel (benzin, alkohol, triklóretilén, stb.) próbáltuk kivenni, az említett zsíralkoholszulfonátokat csak akkor szabad alkalmazni, ha a zsírolószerszernél s annak esetleg nehezebben eltávozó maradványa is már tökéletesen elpárologtak.

Posztóruha mosására a 10—15 g/liter víz töménység a legalkalmasabb, 30—40° C folyadékhőmérséklet mellett. Súlyos mosásánál a hőmérséklet magasabb is lehet, sőt, a mosófürdő minden literébe 2—3 g szóda is tehető, *azonban csak a súlyos esetben*, mert a szóda a posztót tönkreteszi.

A posztó- és sávolyruházatnak mosása igen gazdaságos. A házilag történő mosás azonban a ruha kímélése miatt s egyéb, szakismeretet igénylő okok következtében, mégsem tanácsos. A posztóruházati cikkek már egyszeri kimosásánál is kioldódik az impregnálószer egy része és többszöri mosás után a molymentesítő szer elveszti hatását. Előbbi esetben a posztó vízhatlansága részben megszűnik, míg a molymentesítőszer kimosása folytán a posztó molykár elleni előzetes védettsége veszendőbe megy.

A házilag történő egyéb ruhatisztítással kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az állati eredetű textilanyagok (pl. a posztóban lévő gyapjú) lúgokkal, de még szódával szemben is nagyon érzékenyek, amennyiben ezekben az anyagokban a gyapjú egyszerűen feloldódik. Esetleges tisztításnál legfeljebb csak a vízzel erősen hígított szalmiákszesz jöhet tekintetbe.

A növényi eredetű textilanyagok (pl. a sávolyan lévő len, pamut, stb.) elsősorban savakkal szemben érzékenyek, (pl. az ólomakkumulátorban lévő kénsavoldat). Savval való leöntés esetében a ruhát azonnal vízbe kell áztatni s gondoskodni kell arról, hogy szapora öblögetés és mozgatás útján a sav minél előbb eltávozzék belőle. Sajnos, a sav gyors roncsolóhatása miatt a beavatkozás többnyire késő. Ha valamilyen lúg vagy szóda van kéznél, az ezzel történő azonnali semlegesítés jó szolgálatot tehet, de a nyomban szükséges alapos kimosásról, főleg posztóruha esetén, nem szabad megfeledkezni.

A szappannal való tisztításnak csak akkor van értelme, ha a szennyeződés nem túlماكacs és ha tiszta, nehezítőanyag nélküli szappan áll rendelkezésre. Az ily alkalmakkor használt kefe, csak szőrkefe lehet s semmiesetre sem gyökérkefe, nem is szólva a téglával, vagy kődarabbal való dörzsölésről, amelynek használata a honvédségi anyag tudatos tönkretételével azonos. A karbantartás körébe vág a ruházaton esett szakadások, berepedések, kifoszlások, stb. azonnali megjavítása, amelynek érdekében a napi ruhavízsga lelkiismeretes lefolytatása különös fontossággal bír. Az ú. n. «stoppolásnak» nem sok értelme van, mert az erősebb feszülés újabb fonal meglazulást, tehát újabb folytonossági hiányt eredményez. Csupán a foltalátét biztosít tartósságot, akár lánc-, akár vetülék, akár mindkét irányú szakadásról, tépésről, vagy kopásról van szó.

IV. Fémből készült személyi felszerelési cikkek karbantartása.

Az alumínium (evőcsészék, kulacsok, ivópoharak, sátorcövekek, stb.) karbantartásánál egyéb tulajdonságai mellett fő-

leg a lágyságot, lúgok- és savakkal szembeni nagyfokú érzékenységet kell szem előtt tartani.

Lágysága miatt, állagának komoly veszélyeztetése nélkül nem szabad homokkal, téglaporról, vagy más csiszolás útján tisztító anyaggal súrolni, de tisztításához még hamut sem szabad használni, amely szintén koptat, azonkívül víz jelenlétében erősen lúgos természetű hamuzsirt képez, amely az alumíniumot, anyagában támadja meg. A szóda használata is káros. Nedvességtől és vastárgyakkal való huzamosabb érintkezéstől (tárolás) általában óvjuk.

Savak, savgőzök s nagyobb töménységben konyhasót tartalmazó étel hosszabb behatása az alumíniumot anyagában támadja meg. Az ételekben előforduló enyhébb szerves savak (ecetsav, tejsav, stb.) gyakorlatilag hatástalanok rá s a képződő alumíniumsók az egészségre ártalmatlanok.

A legegyszerűbb karbantartási mód, a száraz ruhával való erőteljes ledörzsölés, amelyet makacsabb szennyeződés esetén, meleg vízzel való lemosás előzhet meg.

A különféle jelvények fémanyaga s a súrtásokban, paszmányokban, zsinórzatban levő réz, nikkel, esetleg nemesfémek alkalmazásuk módja miatt nem tarthatók fémszerűen karban, ezért csupán csak azt kell leszögezni, hogy savgőzök s nedvesség hatására, lassan veszítenek fémszerű fényükből s hogy kénvegyületek közepében vagy jelenlétében sötétszínű sulfidréteggel vonódnak be.

A karbantartásra vonatkozólag, csak az az egy gyakorlatilag is bevált tanács adható, hogy: óvni kell a kén tartalmú vagy más színeződést okozó kigőzölésektől (gumi, tojás, hagymák, pár főzeléke, stb.) s gondoskodni kell állandó szárazontartásukról. Az esetleg képződő színeződés durva vászonnal ledörzsölhető.

Valamely vastárgyon bekövetkezett rozsdásodást a rozsdának gépolajban, vagy petróleumban történő, több órán át tartó kioldásával lehet eltüntetni. Ha a tárgy természete megengedi és a ruházat nem szenved kárt, az egész vékony finomvaselin réteg jó védelmet nyújt.

V. Gumiból készült ruházati cikkek karbantartása.

A karbantartás és tárolás szempontjából a gumi egyike a legkényesebb anyagoknak. A nagyobb meleg s a nagyobb hideg a természetes gumit épp úgy tönkreteszi, mint a huzamosabban tartó s gyakori napfény, amelyre a gumi első sorban nedves állapotban érzékeny. (Izzadság, eső, stb.)

Ha a gumicikken vagy gumialkatrészen izzadmány tapasztalható, kb. 30° C langyos, szappanos vízzel le kell mosni, s utána szellős helyen meg kell szárítani.

Kézdődő törékenységre esetén a híg s kissé langyos szalmiákszeszoldatban, vagy 3%-os langyos szódaoldatban való fürösztés, gyúrás, majd tisztá vízzel való leöblítés és szellős helyen való megszáritás, egyidőre megállíthatja a végleges tönkremenést.

VI. Bőrruházati cikkek karbantartása.

Bőrruházati cikkek készítéséhez borjubőr vagy lóbor eleje a legmegfelelőbb anyag. E két bőrféleség mellett a juhbőrt is fel kell használni. Mivel a juhbőr laza, ritkaszövetű, felszínét még valamely olyan réteggel kell bevonni, amely bizonyosfokú vízhatlanságot biztosít. A sok anyag közül, még a nitrocellulose bizonyult a legmegfelelőbbnek. Ha a karbantartásról nem gondoskodunk, a különben merev, fímszerű nitrocellulose csak addig ül a bőrön, amíg a hozzákevert lágyító anyag rugalmasságát és hajlékonyságát biztosítja. A lelkiismeretes és minél gyakoribb karbantartás hiányában a védőréteg folytonosságát elveszti, előbb szabadszemmel nem is látható, majd később erősebb repedések keletkeznek rajta s a védőréteg apró foszlányok alakjában lehámlik. Az esőnek, víznek most már mi sem áll útjában, a bőr mindig lazább és lazább lesz, színe lassan és foltszerűen kivilágosodik.

A havonta egyszer történő lelkiismeretes karbantartás még az igénybevételnek erősen kitett gépkocsivezetői bőrkabát esetében is elegendő, ha közben erősebb megázás, vagy valamely más erősebb igénybevétel nem következett be. Ilyen esetekben a karbantartási művelet ismételt lefolytatása elengedhetetlen.

Ma is a karbantartás igen egyszerű. A bőrruházati cikket a rajta lévő, legkülönbözőbb eredetű szennyeződéstől szobahőmérsékletű, vagy legfeljebb langyos (35° C alatt) enyhén szappanos vízzel lemossuk (a dörzsölést kerülni kell a megszáritás után mindjárt, a rendszeresített karbantartó-zsiradékkal, puha rongy segítségével vékonyan átkenjünk és egy északán át (legalább 8. órán át) pihentetjük, majd a fel nem vett zsiradékot puha ruhával való enyhe simogatással eltávolítjuk.

Nitrocellulose-fedőréteg nélküli bőrből készült bőrruházati cikkekkel ugyanúgy kell eljárni. Ezeknek karbantartó-anyagfelvétele, természetesen magasabb.

A szíjazati cikkek karbantartásánál említett bőrpaszták, ha jó minőségűek, igen eredményesen használhatók. A használati utasítást be kell tartani.

Amennyiben tiszta (nem használt) ricinusolaj, vagy Cetrinol rendelkezésre áll, a rendszeresített karbantartó zsíradékot jól helyettesíti.

Az esetleges vendégbélést, a karbantartás tartamára el kell távolítani.

Suba Géza hbs. őrnagy.

Helyes ügykör elosztás a gazdasági hivatalban

A honvéd gazdaszáti tisztikar, valamint a honvéd gazdasági hivatalok részére kiadott szolgálati utasítás határozottan elrendeli, hogy a gh. főnöknek a gazdasági hivatal szolgáltatását úgy kell szabályozni, hogy a csapat (intézet, hatóság stb.) minden szükséglete, az illetmények kiméretében, az esedékesség időpontjában és a szükséglet helyén minden körülmények között kielégítést nyerjen. A szabályzat holt betűinek néma parancsán túl, ezt követeli meg a bajtársiasság szelme is, melynek minden honvédot át kell hatnia.

Ez a szép és igen nehéz feladat végrehajtása különösen nagy jelentőséggel bír most, amikor a Néphadsereg honvédeknek, a nép gyermekeinek, testvérünknek és vérünknek ellátását kell biztosítani és lebonyolítani.

A gtisztí és gtiszhelyettesi kar éppen azért, mert túlsúlyban már a múltban is népi származású volt, mindig igyekezett a reábízott feladatnak megfelelni. Most azonban, amikor végre, a hosszú keserves évek mellőzöttségéből felemelkedtünk és most, amikor a becsület, önzetlenség, szorgalmas munka egyenértékűvé vált bárki hasonló munkájával, még fokozottabb lelkesedéssel akarjuk köteleességünket teljesíteni.

A nagy igyekezet, a jószándék és lelkesedés ellenére mégis zökkenővel és akadályokkal találkozunk munkánk közben. Az ellátásban állók talán nem is veszik észre a hibákat, mert minden gazdaszáti szakközeg, becsületbeli köteletségének is tartja munkáját, azt, hogy az étkezés kifogástalan legyen, a legénység, tisztihelyettesek és tisztek, az összes illetményeiket megkapják, az elhelyezés jó legyen. Panaszra tehát okot nem szolgáltatnak. A szakember, a gazd. közig. hatóságok vezetői és előadói azonban látják a hibákat, a nehézségeket, és látják a gyakorlat, vagy megfelelő segéderő hiánya okozta nehézsé-

geket. Országunk felemelkedésének lendülete kell, hogy minket is magával ragadjon és szeretném, ha pár soros írásom a gyakorlattal rendelkező bajtársaimat előre is lendítené, hogy a még gyorsabb felemelkedésért küzdők élcsapatában még jobban, még tökéletesebben lássák el feladataikat. Az eredményes és jó munka a helyes munkamegosztáson és a segéderők megfelelő beosztásán múlik.

Szinte hallom olvasóim ellenvetését, miszerint a megfelelő segéderők hiányára hivatkozva lehetetlennek tartják a követelmények teljesítését. Ezzel szemben biztosan tudom, hogy gh. főnök bajtársaim zöme már megkapta a szervezészerű beosztottjait, és ha még mutatkozna is valahol hiány, az csak egész rövid ideig fog tartani, mert a központi vezetés a munkaerőszükségletet már biztosította.

Azt is tudom, hogy a belénknevelt örökös ellentmondás további nehézségeket fog keresni, azonban merem remélni, hogy a felszabadulás óta magunkba szívott és vérünkkel vállt új, haladó szellem e nehézségeket eltünteti és zökkenőmentesen dolgozhatunk tovább.

A gazdasági szakközegekkel szemben szabályzataink igen nagy követelményeket támasztanak. A szabályzat mind a gazdasági tisztet, mind a tiszthelyettest, az alábbi jellemző tulajdonságokkal képzei el:

Alapos ismereteken nyugvó önállóság, kezdeményezőképeség, gyors elhatározás, szilárd jellem, lelkiismeretesség, becsületesség, pártatlan igazságszeretet, tapintatos magatartás, pontosság, megbízhatóság, kiartás, hű kötelelességteljesítés és élénk szolgálati buzgóság.

Ha őszintén megvizsgáljuk magunkat, nekem az az érzésem, hogy ennyi követelménynek egészen kevesen tudnak teljes mértékben megfelelni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy képességeink továbbfejlesztésével el ne érjük egészen rövid idő alatt a 100%-os eredményt.

Jó példával természetesen, a gh. főnöknek kell az élen járni, mert a személyes példaadás a legjobb nevelőeszköz. A gh. főnöknek, azonban, igen sokoldalú szolgálatának maradtalan ellátásához felétlenül szükséges, hogy a munkát szétossza a segéderők között. A szabályzat úgy intézkedik, hogy a beosztottakat a munkaágazatok szerint kell beosztani. Ezek a munkaágazatok: I. a pénztárkezelés és elszámolás. II. az élelmezés és állománykezelés, III. az anyagkezelés és elszámolás, IV. az elhelyezés, laktanyaberendezés és ágyneműek kezelése.

Legfontosabb feladat lesz az egyes munkaágazatokra, a megfelelő közegek kiszemelése és begyakorlása.

A pénzkezelés, a gazdasági hivatalfőnök feladata. Ezt kizárólag és egyedül csak ő végezheti és kell is, hogy ő végezze. Felmerül a kérdés, hogy miért?

Az a gh. főnök, aki a pénzt minden segítség nélkül kizárólag egyedül kezeli, tulajdonképpen kezében tartja mind az élelmezést, mind az állománykezelést is, és a továbbiakban már csak a másik két munkaágazat felügyelete és irányítása lesz a feladata.

Miközben a gh. főnök érvényesít, feltétlenül ellenőriznie kell az összes érvényesítési segédeszközöket, mert hiszen nélkül nem tudja végrehajtani az érvényesítéssel kapcsolatban részére előírtakat.

Az illetmények kifizetésénél, — ha ezt lelkiismeretesen végzi a gh. főnök — feltétlenül ellenőriznie kell a havidíjasok számlakönyvét, a kincstári tartozások könyvét, a letiltások és visszahagyások könyvét, a letétek könyvét. Ezzel biztosította, hogy az említett előjegyzések szabályosan vezetve, a kellő időre készen legyenek. De ezen túlmenően ellenőrizte azt is, hogy az összes beosztottakat milyen mérvű levonások terhelik. (Ez fontos, mert ahol könnyelmű adósságcsinálás tetelezhető fel, a parancsnoknak javaslatot kell tennie a megfelelő ellenrendszabályokra.)

A zsoldfizetésnél ellenőrzi a gh. főnök az állománykezelést és az élelmezési naplót. Addig, míg az igényjogosultságot minden egyes honvédnél, vagy tisztesnél meg nem állapítja, zsoldot nem fizethet. Ahhoz viszont, hogy ezt megállapíthassa, mindkét említett előjegyzést a zsoldfizetés napjáig pontosan vezetnie kellett.

Utiköltségtérítésnél, a gh. főnök ellenőrzi az utazási hitelkeret-előjegyzést és a menetlevél-előjegyzést.

A szabadságra menő legénység élelmezési adagváltásának kifizetésénél ellenőrzi a szabadság-előjegyzést, ismét az állománylajstromot és az élelmezési naplót.

Az egyes beszerzésekből származó számlák kiegyenlítésénél ellenőrizni kell a mindenkorai megfelelő hitelkeretelőjegyzéseket.

Csak pár példát soroltam fel, de azt hiszem, hogy ez is elegendő ahhoz, hogy bebizonyítsam a gh. főnök részére biztosított szünet nélküli ellenőrzési lehetőségeket. Természetesen, hogy ezzel a lehetőséggel és kötelességgel élni is kell minden

gh. főnöknek. Ezzel a tevékenységével magával ragadhatja összes beosztottjait.

A többi ágazatok munkamegosztásánál jó, ha a gh. főnök az egyes ágazatokat egymástól elkülöníti, mert sokkal megfelelőbb, célravezetőbb, ha az egyes munkaágazatokat egymással kapcsoljuk. Tanácsom a látásmegosztására az alábbiakat szeretném előadni. A gyakorlati életben nagyon bevált, ha az élelmezési napló és az álmánylajstrom vezetését elkülönítettük az élelmezés, illetve közétkezés vezetésétől. A közétkezési bizottság közéletében működő gazd. közig. szakközeg, legyen az élelmező tiszt vagy tiszthelyettes, szolgálatát képtelen ellátni és különösen pontosan nem tudja elvégezni, ha az élelmezési napló vezetésében csak a legkisebb zökkenő, vagy hátralék is mutatkozik. Ahhoz, hogy ő pontos létszám részére tudjon főzni, szükséges, hogy ismerje az élelmezési létszámot. Feladatának pontos elvégzése érdekében tehát kényszeríteni fogja az élelmezési naplót vezető szakközéget, annak pontos és idejében történő vezetésére. Ha e két munkakör egy kézben van, lehetőség van a könnyelműségre. Az élelmezési napló vezetése pedig az álmánylajstrom vezetése nélkül lehetetlen, tehát már két előjegyzés pontosságát sikerült biztosítani.

Az említett példából is láthatjuk, hogy a helyes munkaelosztást akkor sikerül biztosítanunk, ha az egyes munkaköröket fogaskerek mintájára egymáshoz kötjük, mert így, az egyik feltétlenül mozgásra kényszeríti a másikat is. Az anyagkezelést, tehát az anyagátvételt, raktározást, szétosztást, az anyagcserét és az egyéb raktári munkálatokat végző szakközeg semmiesetre se végezze az anyagszámozást. Így módon az anyagmozgással kényszeríti a számadásvezetőt a munkára és a számadásvezető kényszeríti a raktárkezelőt az anyagmozgatásra.

Még fokozottabb mértékben kell figyelnünk az említett munkakörkapcsolásra a hitelkeretek felhasználásánál és elszámolásánál. Teljesen lehetetlen, az anyagbeszerzés akkor, ha a hitelkeret elszámolásánál a legkisebb késedelem is mutatkozik, mert minden pillanatban túllépéssel kell számolni, ami jelentős anyagi felelősséggel jár. Az anyagbeszerzést, megrendelést és elszámolást végezze az egyik szakközeg, míg az átvettelt feltétlenül másik beosztottra bízuk. Ezzel nemcsak egymás serkentését biztosítottuk, hanem egyúttal ellenőrző munkánkhoz is kaptunk segítséget.

Igen jelentős munkaágazatrész a gazdasági hivatalban az ügymenetkezelés. Mind a kt., mind a közönséges iktatókönyvelkiismeretes és pontos vezetése biztosítja a helyes ügykeze-

lést. A legmegfelelőbb számvivőt feltétlenül — mint főszámvivőt — állandó helyettesnek kell kiképeznünk és begyakoroltatnunk. Ez a számvivő vezesse az ügyekből reáíró részét, vezesse az elemzési naplót, az állománylajstromot és segédkezzen az érvényesítésnél. Ezzel biztosítottuk, hogy a gazdasági hivatalunkból, egy fő, mindennel tisztában lesz. Ismerni fogja az érkezett és elküldött ügydarabokat, ismerni fogja az összes felmerülő és megoldásra váró problémákat, a gh. főnök távollétében mindenkor felvilágosítást tud nyújtani és át tudja hidalni a gh. főnök távollétéből származó nehézségeket. Azzal, hogy a két legjelentősebb előegyzést közvetlenül a gh. főnök mellett vezeti, biztos támasza a főnöknek az érvényesítési munkánál, mely, mint már előbb említettem, hajtómotorja a gazdasági hivatal egész munkájának.

Helyes munkaágazatosítással, beosztottjaink szünetnélküli irányításával és ellenőrzésével egész rövid idő alatt, sikerülni fog részben önmagunkat, részben beosztottjainkat a jellemtulajdonságoknak arra a magaslatára emelni, melyet szabályzataink a gazd. közig. szolgálatot végzőktől megkívánnak.

Nagyon helytelen lenne, ha közülünk, gazd. közig. szolgálatot ellátók közül, munkájára hivatkozva, bárki is kivonná magát a pártmunka alól. Ebben a munkában mindenkinek részt kell vennie. A gh. főnök személyes példaadásával vezesse beosztottjait ebben a munkában is és a munka gyümölcsét a szakmunka során is élvezni fogja. Az ideológiailag képzett, öntudatos szakközeg, másképp végzi el munkáját, mert tudja, érzi, hogy a munkához való viszonya, alapjaiban megváltozott. Az ilyen átnevelt, vagy már korábban így nevelt gazdasági tiszt, vagy tiszt helyettes csak tökéletesen végezheti el munkáját és csak az ilyen szakközeg tudja kivívni embertársainak megbecsülését.

Tudom, hogy munkám igen sok hiányosságot tartalmaz, de merem remélni, hogy erre a kezdeményezésre gazdasági tiszt és tiszt helyettes bajtársaim válaszolni fognak és hozzájárulásaikkal, hasznos tanácsaikkal, tapasztalataik közkinccsítetelével, együttesen el fogjuk érni a célt: a gazdaság közigazgatási végrehajtó szolgálatunk színvonalának magasra emelését.

Marosi László g. alezredes

Eü. anyag tárolása — kezelése

Az orvosi gyakorlat és az eü. anyag egymással szoros kapcsolatban van. Alig van orvosi beavalkozás, amelyhez valamilyen orvosi műszer, orvosi szerelék, gyógyszer vagy kötszer ne kellene. Ezért szükséges, hogy a honvédorvosok és a kisegítő eü. személyzet ismerjék azokat az eü. anyagokat, beleértve a gyógyközlő- és fertőtlenítőszereket is, amelyek békében rendelkezésükre állanak és háborúban is rendelkezésükre fognak állni. Ezeknek tárolására és kezelésére nagy gondot kell fordítanunk.

A készenléiben lévő csapat eü. felszerelési cikkeket, gyógyszereket, fertőtlenítőszereket, szérumokat megfelelő száraz helyen kell tárolni. Vezetőorvos-változás esetén a tárolt cikkeket nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is kifogástalan állapotban leltárilag kell átadni. Az esetleges hiányokért, vagy gondtalan tárolás következtében előállott veszteségekért a vezetőorvos anyagilag felelős. A vezetőorvosnak az átvett cikkekről pontos előjegyzést kell vezetnie.

Az anyag kezelésére (karbantartására) elvileg a G.—54. Ut. és mellékleteiben foglaltak mérvadóak. Az anyag kezelését az orvoshoz beosztott segédszemélyzet végzi az orvos felügyelete alatt. Amennyiben erre elegendő segédszemélyzet nem volna, úgy ezeket parancsnokától kell igényelni. Erről előjegyzést kell vezetnie. Ebből pontosan lehessen megállapítani, hogy mikor mit igényelt és a parancsnok megadta-e ezt, ha nem, akkor mi okból utasította el. Gyógyszerek közül a belsőlegesen szereket külön kell tárolni a külső használatra szánt gyógyszerektől. A belsőlegesen folyadék gyógyszerek hengeres üvegben, fehér címkével, külsőlegesen folyadék gyógyszerek hatszögletű üvegben, piros címkével tartandók. A mérgezőhatású gyógyszereket és fertőtlenítőszereket (sublimátoldat, stb.) külön «Vigyázz — Méreg» felíratú halálfejes címkével kell elátni. Műszereket, egyéb fémtárgyakat szárazra kell törölni vaselinnel, vagy paraffinolajjal vékonyan bevonni. Gumi-cikkeket elkülönítve, sötét, legalább $+6-8^{\circ}\text{C}^{\circ}$ hőmérsékleten, lehetőleg dús páratartalmú levegőben tároljuk. Szekrényben, vagy dobozban való elhelyezés előtt sík-porral (Talcum) kell behinteni. Kötszereket és textilcikkeket (pólyák, gyapot háromszögletű kendő, törülköző, mütőkabát, betegkabát, ápolókötény, stb.) gyakran meg kell forgatni. A cellulózetartalmú gossypium sejtészálai napfény, hő, vagy a levegő oxigénjének hatására oxycellulóze-réteggel vonódnak be, ami

csökkenti a gyapot vízszívó képességét, ezért a gyapotot sötét, száraz helyen kell tárolni.

Az eü. anyag kezeléséről (karbantartásáról) «raktár műveleti naplób» kell felfektetni. Ezt úgy kell vezetni, hogy bármikor megállapítható legyen az anyagok cserélése, kezelése, illetve karbahelyezése. Az anyag kezeléséért, (karbantartásáért) a csapat vezetőorvos és a Gh. főnök az alakulat parancsnokával egyetemlegesen felelős.

Dr. Sükösd, Mihály orvos-ezredes

A lovak edzéséről

Az elmúlt világháborúban lóállományunk egy része a katonalóhoz tűzött kívánalmaknak nem felelt meg. Igényes, elkényeztetett lovaink az első nagyobb igénybevétel alkalmával kidőttek és sokszor éppen akkor váltak munkaképtelenné, amikor azokra a legnagyobb szükségünk lett volna. A hiba elsősorban abból származott, hogy a régi magyar ló keménységét, szívósságát, ellenállóképességét idők folyamán veszni hagytuk. Hiba volt az is, hogy dédelgettük lovainkat és már békében nem úgy tartottuk és használtuk, ahogyan a katonalóvat — rendeltetéséből kifolyólag — tartani és használni kell.

A ló teljesítőképessége két tényezőtől függ: a szervezet, a konstitúció minőségétől és az erőállapottól, a kondíciótól. A konstitúció minősége fajtabeli tulajdonság és annak alapját az öröklött vagy hajlam alakjában az utódokra átszállt tulajdonságok szabják meg. Mivel a honvédség lóállományát az ország lóállományából egészítjük ki, az országos lótenyésztés feladata, hogy olyan lovakat tenyesszen, amelyek fajta-ellegüknél fogva katonalónak megfelelnek.

Az előkészítésnek, az edzésnek ugyanis az az alapfeladata, hogy a ló fajta-ellegénél fogva alkalmas legyen arra a célra, amelyre szántuk. Csak akkor tudjuk — bizonyos módszerek együttes alkalmazásával — növelni a ló teljesítőképességét úgy, amint arra a katonalónak szüksége van, ha adva van ez a feltétel.

A külső életkörülményekről való helyes gondoskodás mellett céltudatosan, tervszerűen és előre meghatározott ütem szerint fokozatosan kell növelni a ló munkabírását a lehető legmagasabb fokig és ha ezt elértük, állandóan úgy kell lovainkat tartani és használni, hogy ezt a «formát» megőrizzék.

A katonaló rendeltetéséből kifolyólag, bármikor kerülhet nagyon mostoha körülmények közé. Háborúban az időjárás viszontagságai, rossz elhelyezési és takarmányozási lehetőségek és nem egyszer a teljesítőképeség határát súroló munka vár a katonalóra, arra kell tehát törekednünk, hogy lovaink ilyen körülmények között is munkabírók maradjanak. Ezért lovainkat fokozatosan hozzá kell szoktatni az említett nehéz körülményekhez, mert enélkül bizonyos idő alatt még a fajta ellegben gyökerező előnyös tulajdonságok is semmivé válhatnak.

Ha lovaink tartását és használatát az előbbi szempontból vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy lovaink tartásának és használatának módján változtatnunk kell, mert az eddigi mód a katonaló rendeltetésével nincs összhangban.

A multban nem egyszer már a pótlóvak beszerzésénél hibát követtünk el, mert nem arra fektettük a legnagyobb súlyt, hogy a hadifáradaimak elviselésére alkalmasnak látszó lovakat soroljuk be katonalónak. Inkább a szépségen volt a hangsúly, nem a jóságon és a hátaslovakat sokszor csak sportszempontból ítéltük meg. Figyelmen kívül hagytuk azt, hogy még hátascélra is elsősorban olyan lovak alkalmasak, amelyeket szükség esetén hámoslóul is használhatunk és a sport sohasem lehet öncél, mert annak létjogosultsága az ehhez fűződő országos lótenyésztési szempontok mellett is csak annyiban van, amennyiben az a katonai erények kifejlesztését elősegíti.

Katonalónak a szívyos, igénytelen, jó takarmányértékesítő, nagy általánosságban hátas és hámos célra egyaránt használható, munkabíró lovak a legalkalmasabbak. Ilyen lovak beszerzésére kell tehát törekednünk, hogy ezeket a reájuk váró munkára tervszerűen előkészítve, szükség esetén a legmostohább viszonyok mellett is használni tudjuk.

De nemcsak a lovak kiválasztásánál kell mindig szem előtt tartani a katonaló rendeltetését, hanem idomításuk, tartásuk, takarmányozásuk és használatuk alkalmával is.

A katonaló idomításának az a célja, hogy betanítsuk arra a munkára, amelyet végeznie kell és e betanítás közben módszeres gyakorlatoztatással úgy alakítsuk át testalkatát, hogy az a lovat a katonalótól megkívánt különleges munka elvégzésére képessé tegye. Általános érvényű és minden egyes lóra betűszerint alkalmazható szabályok nem állíthatók fel arra vonatkozólag, hogy a lovak idomítása hogyan történjék, mert a ló egyéni tulajdonságai (vérmérséklete, ter-

mészete, tanulékonysága, stb.) fontos szerepet játszanak itt. Általános szabályként csak azt kell szem előtt tartanunk, hogy egy bizonyos időt kell szánnunk az idomításra. Ezt tervszerűen és fokozatosan kell végrehajtanunk. A fősúlyt a terepen való használhatóság kifejllesztésére fordítsuk, mert a katonaló rendeltetése ezt kívánja meg.

A katonaló sokszor kerülhet olyan körülmények közé, amikor fedél alatti elhelyezésre nem nyílik alkalmom. A meleg istállóhoz szoktatott lovak ezt nem bírják. Tehát lovainkat fokozatosan szoktatni kell ahhoz, hogy az időjárás viszontagságait elviseljék. A szoktatást mindig a melegebb idő beálltával kell kezdeni, nagy általánosságban az alábbiak szerint: Az istállók ajtóit és ablakait az istálló egyik oldalán tartjuk mindig nyitva úgy, hogy keresztvizet az istállóban ne legyen. Az ajtókat és ablakokat csak télen, zord időben esukjuk be, amikor az istálló hőmérséklete erősebben lehűlt. Az ajtókeretekre szereljük fel mellfát vagy esetleg lécekből összeállított ajtókat, hogy ha egy ló elszabadul, az istállót ne hagyhassa el. A lovak minél többet álljanak a szabadban. E célra készítsünk ú. n. nyári állásokat az elhelyezési körletben és naponként több órára, sőt időnkint éjszakára is oda kössük ki lovainkat. A lovak szabadban való elhelyezésére felhasználhatjuk a bekerített nyári lovardát is, esetleg készíthetünk karámot és oda engedhetjük ki lovainkat. Ilyenkör természetesen arra kell ügyelni, hogy a lovak egymásban kárt ne tehessenek. Tehát rúgós, harapós, rosszindulatú, egymással össze nem szokott lovak így nem helyezhetők el és még a nyugodt lovaknál is állandóan vigváznunk kell, ha azok hátulsó lábaikra meg vannak patkólva. Kihelyezések, gyakorlatok alkalmával ne törekedjünk mindenáron arra, hogy lovaink istállóba kerüljenek. Elsősorban a nyitott félszereket, csűröket, pajtákat vegyük igénybe és lovainkat azokba szállásoljuk be. Erdős, fás helyre is kiköthetjük lovainkat, ha kárt az erdőben így nem teszünk. Ezen elszállásolásoknál azt tartjuk szem előtt, hogy megfelelő hozzászoktatás után a ló az időjárás viszontagságait jól tűri, csak az eső ellen kell védeni. Még télen, hóesésben is kiállthatjuk lovainkat a szabadba, ha fokozatosan hozzászoktattuk a hidegebb idő elviseléséhez. — Az istállóban a lovakat pokróccal csak állatorvosi utasításra takarjuk le. Pihent, meg nem izzadt, egészséges lónak nincs szüksége arra, hogy az istállóban pokróc alatt álljon.

A túlzásba vitt ápolás szintén nem válik a katonaló hasz-

nára. Az ápolásnál mindig csak a bőr tisztántartására kell törekednünk, ezen túl az ápolást erőltetni fölösleges. A túlzásba vitt ápolással a bőr hőszabályozó képességét csökkentjük, tehát a naponkénti több óráig tartó ápolás és csutakolás káros is lehet a katonalóra. Hideg ellen a hosszú, téli szőr védi a lovat. Az ilyen ló nem olyan tetszetős ugyan, mint a csillogó, ragyogószőrű, de azért ne tartunk attól, hogy előljáróink egyedül emiatt lovainkat kifogásolni fogják. Szokjunk le tehát arról, hogy »pokrócozzuk« a lovakat és ne alkalmazzunk különböző »fogásokat« csak azért, hogy »szép szőrben« maradjanak. A bokaszőröket se távolítsuk el és ne ritkítsuk, mert azok védőszervek, tehát hagyjuk eredeti állapotukban. Időnkint gondoljunk a fürdetésre és lábáztatásra is ott, ahol erre lehetőség van. A lovak fürdetése a lovak ellenállóképességét is emeli, a lábáztatás pedig a pata rendbentartásának egyik eszköze. Az ápolást — amikor csak lehet — végezzük a szabadban.

A katonalovak használatának a módja az egyik legfontosabb eszköz ahhoz, hogy lovaink hadihasználatra való alkalmasságát növeljük. A rendszeres és észszerű munka növeli az izmok érejét, erősíti a szívet, tüdőt és úgy alakítja át fokozatosan a munkavégzésnél szerepet játszó szervek és szövetek szerkezetét, hogy végeredményben a ló az egyébként megerőltető munkát is káros következmények nélkül elvégezheti. A rendszeres munkát nem végző, naponta 20—22 órát az istállóban álló ló elpuhul és nagy teljesítőképességet kifejteni nem tud. Lovainkat tehát állandóan és rendszeresen dolgoztatni kell, anélkül azonban, hogy agyondolgoztatnánk azokat, mert a túlságos igénybevétel éppen úgy nem vezet célra, mint a rendszertelen vagy ki nem elégítő munka.

A lovak használatával kapcsolatban legtöbbször a háttaslovaknál merül fel nehézség, mert nem áll rendelkezésünkre lovas, aki azokat minden nap lelovagolná. Ha a háttaslovak rendszeres nyeregalatti használatára nincs mód, betaníthatjuk azokat kocsiba és időnként mint hámosokat használjuk. A háttaslovak háború esetén gyakran kerülnek hámosként alkalmazásra, ha valamilyen oknál fogva (pl. nyeregtörés) háttas célra alkalmatlanokká válnak. Tehát a különleges célt nem szolgáló háttaslovakkal nem történik nagy baj, ha időnként kocsiba is fogjuk.

A katonalovak munkában való edzésére a nagy mennyiségű teljesítménnyel járó gyakorlatok a legcélravezetőbbek. E gyakorlatokat úgy kell végrehajtani, hogy megközelítsék azokat

a viszonyokat, amelyek közé a katonalovak bármikor kerülhetnek. Tehát időnként éjjel-nappal hagyjuk rajtuk a nyergeket, a hámoslovakat ne szerszámozzuk le, hogy a lovak ezt is megszokják.

Az előbbieken kívül a takarmányozás is fontos tényező lovaink edzésénél. Talán a legfontosabb, mert a szakszerű, változatos és kielégítő takarmányozás a lovak edzésének alapja. Enélkül az időjárás viszontagságaihoz szoktatni, munkában edzeni a lovakat nem lehet. Lovaink takarmányozásának a módját tehát úgy kell szabályoznunk, hogy az a ló tápanyagszükségletét teljesen fedezze és emellett a ló a takarmánnyal szembeni túlzott igényességét elveszítse, mert rendeltetésének a katonaló csak így felelhet meg.

A takarmány minőségét és mennyiségét, amelyet lovainknak nyújthatunk, rendeletek szabják meg. E tekintetben tehát mi kötve vagyunk. Vizsgálatok folynak már arra vonatkozólag, hogy lovaink takarmányozását nem kell-e új alapokra fektetni éppen arra való tekintettel, hogy a takarmányozás a lovak edzésével összhangban legyen. Addig, amíg a vizsgálatok befejeződnek és esetleg a lovak takarmányilletéke újból szabályozást nyer, csak a jelenleg illetékszerű takarmány pontos elosztására és az etetések, itatások lelkiismeretes végrehajtására kell nagy figyelmet fordítani, nehogy az edzésre való törekvés lovaink kizsárolására, elcsigázására vezessen. A takarmányadagot szabjuk mindig a munkához, ügyeljünk arra, hogy abból semmi kárba ne vesszen és nyáron, nagyobb melegben minél többször kínáljuk meg lovainkat vízzel, szem előtt tartva azt, hogy munka közben hidegebb víz itatása sem káros, ha utána a ló azonnal ismét munkába áll.

Tudjuk, hogy a lovak edzését nem akkor kell kezdeni, amikor azok használatba kerülnek, hanem már csikókorban. A csikókori edzés viszont a tenyésztő dolga. Országos lótenyésztésünk irányítói szintén tisztában vannak ezzel és az országos lótenyésztés minden rendelkezésre álló eszközzel törekszik is arra, hogy a csikók eddigi fölnevelésének módján az említett cél érdekében változtasson. Az állami birtokoknak a lótenyésztésbe való bekapcsolása és csikólegelők létesítése ezt a célt szolgálja. Idő kell azonban ahhoz, amíg az eredmény láthatóvá válik és lóállományunk edzettsége, szívóssága a csikókori tartás folytán a nekünk kívánatos mértékben módosul. Addig sem maradhatunk azonban tétlen és az itt röviden elmondottak szerint kell törekednünk arra, hogy lovaink a katonalóhoz fűzött kívánalmaknak minél jobban megfeleljenek.

Dr. Ásvány Ernő áo: ezredes

Közületi ingatlanok honvédségi használata

Honvédségünk minden elhelyezési szolgálattal érintett szervének sok munkát adtak és adnak a közületi tulajdonban lévő laktanyák lő- és gyakorló-, repülőterek, stb. használatának biztosításával kapcsolatos teendők.

Jogrendszerünk fejlődésének szocialista iránya és költségvetésünk bruttó rendszere tette lehetővé olyan jogszabály megalkotását, amely a közületi ingatlanok felhasználásának tekintetében gyökeres változást hozott.

A f. évi 50. sz. M. K.-ben közzétett 2070/1949. Korm. sz. rendelet a Közületi Vagyoni Bizottság (KVB) felállításáról intézkedik és szabályozza a közületi tulajdonban lévő ingatlanok más közület részére történő használatba adását, illetve más közület tulajdonába adását. Az ingatlanok felhasználása és a rendelet értelmezése szempontjából közület: az állam, törvényhatóság, megyei város, község, vagy más köztestület (így pártok, valamint a szakszervezetek is), ezek valamelyikének üzeme, vállalata, közintézet, közigazgatási feladatokat ellátó intézetek és egyesületek, a MÁV., a Magyar Nemzeti Bank, nemzeti vállalat, valamint minden olyan vállalat, melyben az előbb említett közületek valamelyikének legalább 50%-os érdekeltsége van. A rendelet 2. §-ában foglaltak szerint felállított és működő Közületi Vagyoni Bizottság jogosult valamely közület tulajdonában lévő ingatlan más közület használatába adni. A használat határozatlan időre szól és elvileg térítésmentes. Az ingatlan közterheit és fenntartási költségeit azonban a használatba adás idejétől az igénybe vevő közület viseli.

A Közületi Vagyoni Bizottság jogosult arra is, hogy valamely közületi ingatlan tulajdonjogát más közületre átruházza. A tulajdonbaadást elrendelő határozatban kötelezi az átadó közületet a tulajdonjogváltás telekkönyvi bejegyzésére alkalmas okirat kiállítására is.

A honvédség központi vezetése beszerezte — mind katonai, mind polgári közigazgatási vonalon — a honvédségi szolgálatban állott vagy honvédségi használatban álló ingatlanok adatait. Ezeket az adatokat központilag ki fogja értékelni és a sürgősség sorrendjében fog gondoskodni az ügyek elintézéséről a KVB-nál.

Minden elhelyezési szolgálatot ellátó honvédségi szervnél felmerülhet egy vagy több, eddig nem használt közületi ingatlan használatba, vagy tulajdonba vételének szükségessége. Ennek elbírálására a H. M. illetékes osztálya hivatott, a vonatkozó javaslatot pedig ide a ker. (hór.) hbs-ok teszik meg. Elvül

szolgálhat, hogy azoknál az ingatlanoknál, amelyekre a honvédség új felépítményeket építeni nem akar; elégséges a használatbaadás, ellenkező esetben célszerű az ingatlan tulajdonbaadását kérni.

Mindkét esetben a tulajdonos közületet, — utalással a 2070/1949. Korm. sz. rendeletben foglaltakra, — fel kell kérni az ingatlan térítésmentes tulajdonbaadására, illetve határozatlan időre szóló használatbaadására. Ha a tulajdonos közület ilyen megállapodásra hajlandó, akkor a tulajdonjog telekkönyvi bejegyzéséhez szükséges adatokat tartalmazó megállapodást a H. M-nek a Közületi Vagyoni Bizottság elé kell terjesztenie. Ha ezt a megállapodást a KVB jóváhagyja, az a jóváhagyás tényével határozattá válik.

Ha a tulajdonos közület bármely okból nem kívánja a fentiek szerinti megállapodást megkötni, nézetét az igénylő honvédségi szerv felé jegyzőkönyvileg kell rögzíteni. Ez esetben a ker. hrszág teendője az ingatlan tulajdonba, vagy használatbaadására vonatkozó javaslatot a H. M-hoz megtenni. A javaslatnak tartalmaznia kell a telekkönyvi és helyrajzi adatokat, részletes műleírást, valamint azt, hogy a kért ingatlannak ki a tulajdonosa, jelenlegi birtokosa és mely időpontokról van szó. Jelentenit kell továbbá mindazokat az adatokat, amelyek a kérdés jogi és gazdasági kiértékelésére alkalmasak.

A Közületi Vagyoni Bizottság létesítése jogrendszerünk szocialista irányú fejlődésének jelentős lépése. A honvédségnél is egyszerűsíti az ügymenetet, ha az intézmény adta lehetőségekkel helyesen élünk. Ismertetésünk ezt hivatott megkönnyíteni.

— Simon Rudolf őrnagy.

Élelmezési rovat vezetőjének közlései :

A H. M. kiadta a «Gazdászati közgazgatási segédlet II. Rész»-t, mely többek között a G—2. és G—7. Utakat is tartalmazza. Az esetleges észrevételeket és korszerűsítési javaslatokat a Honvéd Hadbiztosi Akadémia pk. címére kérem beküldeni (Budapest, 62. Postafiók 447.).

«Havi étrend» címén új fogalmat vezettünk be a közétkezési gazdálkodásba (Gkig. Segédlet II. R. 20. old.). Így neveztük el azt az általános élelmezési tervet, amelyet a kés. a legénység kívánalmainak lehető figyelembevételével, az orvos szakvéleményének meghallgatásával havonta, mint *követelményt* állít össze. Ez tehát felsorolja azokat az ételeket, amelyeket a kérdéses hónapban az élelmezési idény (zöldfőzelék, gyümölcs stb.) figyelembevételével adni tervezünk és esetleg azt is, hogy hetenként hányszor, mely étkezéshez (reggelire, uzsonnára, ebédre, vagy vacsorára) tervezzük kiadni. A «Havi étrend» adta keretekben az élelmezőtiszt a jó, bő és tápláló élelmezés érdekében a mindenkor tényleges piaci helyzethez és körülményekhez rugalmasan alkalmazkodva állítja össze a *heti étlapot*.

Bodrossy Erik hbs. ezds,

Szerkesztői üzenetek

A Honvédelmi Minisztérium Anyagi Főcsoportfőnöksége az anyagi szolgálatban dolgozó bajtársak részére havi folyóiratot indított «Anyagi értesítő» címmel.

A folyóirat célja gyakorlati tanácsokkal elősegíteni a tervszerű, hasznos, takarékos anyaggazdálkodást és anyagkezelést. Célunk elérése érdekében felhívjuk a folyóiratunkat olvasó összes bajtársakat, hogy lapunk szerkesztésében tevékenyen vegyenek részt. Szakmai ismereteiket és tapasztalataikat cikkek formájában bocsássák az «Anyagi értesítő» rendelkezésére. A cikkek rövidek, tömörek és könnyen érthetők legyenek. Főleg gyakorlati kérdésekkel foglalkozzanak. Katonai rövidítések használhatók.

A kidolgozott munkákat írógéppel, a lapnak csak egyik oldalára írják. Egy kézirat terjedelmének felső határa 3 gépírt oldal, irodai íven, 30 sorral és 3 cm lapszélességgel. A közölt cikkek szerzőit gépírt oldalanként 10 Ft tiszteletdíjjal jutalmazzuk.

Kíváncsok a kézírathoz ábrák, fényképek, vázlatok, vagy rajzok mellékelése. Ezek oly kivitelben készítendőek, hogy lenyomatot (klásét) lehessen róluk előállítani. Vázlatok fehér papíron vagy oleátán tussal rajzolandók meg.

A szerkesztőség szívesen fogad mindennemű tanácsot, kívánságot, ötletet vagy javaslatot és ezeket a lehetőséghez képest figyelembe veszi, illetve teljesíti.

Rendelkezésre állunk ezenkívül a honvédelmi szolgálattal kapcsolatos olyan szakmai kérdések megválaszolásával is, amelyeknek elintézése nem a szolgálati út keretébe tartozik.